

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – Y Senedd	Graeme Francis – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mawrth, 25 Mehefin 2019	Kath Thomas – Dipwrwy Glerc 0300 200 6565
Amser: 08.50	SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

Rhag-gyfarfod preifat

(8:50 – 9:00)

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**
(9:00) (Tudalennau 1 – 25)
- 2 **Sesiwn Dystiolaeth: Cynllunio**
(Tudalennau 26 – 37)
 - Julie James AC – Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
 - Neil Hemington – Pennaeth Cynllunio, Llywodraeth Cymru
 - Stephen Phipps – Swyddog Prosiectau Llywodraeth Leol, Llywodraeth Cymru
- 2.1 P-05-786 Arbedwch ein cefn gwlad – dylid adolygu TAN 1
(Tudalennau 38 – 40)
- 2.2 P-05-881 Trwsio ein system gynllunio
(Tudalennau 41 – 42)
- 2.3 P-05-843 Mwy o hawliau trydydd parti mewn apeliadau cynllunio
(Tudalen 43)
- 2.4 P-05-845 Rhowch Derfyn ar Wrthdaro Buddiant yng Nghyfansoddiad
Awdurdodau Lleol
(Tudalen 44)
- 3 **Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y
cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:**

Item 4

4 Trafod Sesiynau Tystiolaeth Blaenorol

(9:45 – 10:00)

5 Deisebau newydd

(10:00)

- 5.1 P-05-884 Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018 i gynnwys sefydliadau'r DU sydd â gweithrediadau dramor

(Tudalennau 45 – 60)

- 5.2 P-05-886 Stopio'r Llwybr Coch (coridor yr A55 A494)

(Tudalennau 61 – 76)

- 5.3 P-05-888 Gwneud TGAU Iaith Gymraeg yn orfodol ym mhob ysgol yng Nghymru

(Tudalennau 77 – 84)

6 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

Tai a Llywodraeth Leol

- 6.1 P-05-717 Sefydlu Hawliau Mynediad Cyhoeddus Statudol i Dir a Dŵr Mewndirol at Ddibenion Hamdden a Dibenion Eraill

(Tudalennau 85 – 93)

Economi a Thrafnidiaeth

Bydd y ddwy eitem a ganlyn yn cael eu trafod ar y cyd

- 6.2 P-05-775 Caewch y bwlch sy'n ymwneud â gweithio trawsffiniol ac is-gontractio yn y gyfraith trwyddedu tacsis

(Tudalennau 94 – 95)

- 6.3 P-05-835 Caniatáu i Yrwyrr Tacsî Symud yn Rhydd i wneud Gwaith Hurio Preifat Unrhyw Le yng Nghymru

(Tudalennau 96 – 98)

6.4 P-05-827 Y ffyrdd o amgylch Trago Mills Parc Manwerthu Cyfarthfa
(Tudalen 99)

Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

6.5 P-05-847 Creu ffynhonnau dŵr yng nghanol dinasoedd a threfi er mwyn rhoi diwedd ar wastraff plastig
(Tudalennau 100 - 102)

Cyllid

6.6 P-05-855 Adolygiad o ryddhad ardrethi busnesau bach
(Tudalen 103)

Addysg

6.7 P-05-802 Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg
(Tudalennau 104 - 107)

Bydd y ddwy eitem a ganlyn yn cael eu trafod ar y cyd

6.8 P-05-860 Dylid gwneud Gwersi Sgiliau Bywyd yn Orfodol ar y cwricwlwm
(Tudalennau 108 - 110)

6.9 P-05-861 Gwneud addysg wleidyddol yn elfen orfodol o'r cwricwlwm cenedlaethol newydd
(Tudalennau 111 - 114)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 2

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 2.1

P-05-786 Arbedwch ein cefn gwlad – dylid adolygu TAN 1

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Cllr Mike Priestley ac ystyriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor yn ystod Tachwedd 2017, ar ôl casglu 706 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Mae newidiadau i Nodyn Cyngor Technegol 1 (TAN1) yn 2015 wedi arwain at dargedau tai blynyddol na ellir eu cyrraedd. Mae hyn wedi arwain at wahanu penderfyniadau cynllunio oddi wrth y broses gynllunio ddemocrataidd leol, ac wedi tanseilio Cynlluniau Datblygu Lleol mabwysiedig (CDLlau) ledled Cymru.

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i adfer y defnydd o "fethodoleg cyfraddau adeiladu yn y gorffennol" o fewn Nodyn Cyngor Technegol 1, ochr yn ochr â'r "fethodoleg weddilliol". Byddai hyn yn sicrhau bod Cynghorau yn gallu cynnal asesiadau anghenion cyflenwi tir deallus a chredadwy. Mae perfformiad o ran cyflenwi tai yn y gorffennol wedi adlewyrchu amodau economaidd a gallu a gwydnwch y diwydiant adeiladu lleol.

Er mwyn sicrhau cyflenwad o dir hygyrch a chyflawnadwy, ac i gydbwysu'r angen am dai gyda'r angen i ddiogelu ein hamgylchedd a'n treftadaeth, mae'n hanfodol bod amodau economaidd a chynhwysedd y diwydiant adeiladu lleol yn cael eu hystyried mewn cyfrifiadau blynyddol o ran y Cyflenwad Tir Pum mlynedd ar gyfer Tai.

Mae newidiadau i TAN1 wedi gorfodi Cynghorau Lleol i ganiatáu datblygiadau tai sy'n fwy na'r hyn a ystyrir yn alw lleol. Mae'r datblygiadau hyn yn aml ar raddfa fawr ac yn cael effaith andwyol ar y llain werdd a threftadaeth ein Sir, wrth i ardaloedd trefol a gwledig or-ehangu. Mae hyn, yn ei dro, yn rhoi galwadau ychwanegol ar wasanaethau sydd eisoes wedi'u hymestyn, fel Meddygon Teulu, Ysbytai, Gwasanaethau Cymdeithasol ac Ysgolion.

Mae tynnu methodoleg y cyfraddau adeiladu yn y gorffennol yn 2015 yn achosi i nifer cynyddol o Awdurdodau Lleol ddatgan diffyg Cyflenwad Tir am

bum mlynedd. Mae hyn, yn ei dro, yn gorfodi Cyngorau Lleol, yn erbyn eu hewyllys a'u tueddiad naturiol, i gymeradwyo ceisiadau datblygu hapfasnachol ar dir maes glas sy'n sensitif yn lleol, tir heb ei ddyrannu yn eu CDLlau a, phan na roddir cymeradwyaeth leol i'r ceisiadau hapfasnachol hyn, mae penderfyniadau democrataidd lleol yn cael eu gwrthdroi ar apêl, yn benodol oherwydd diffyg Cyflenwad Tir 5 mlynedd ar gyfer Tai.

Gwybodaeth ychwanegol:

Yn 2014, roedd gan Gyngor Sir Conwy gyflenwad tir am fwy na saith mlynedd pan archwiliwyd ei Gynllun Datblygu Lleol gan yr Arolygydd Cynllunio, ac y cymeradwywyd ef. Lai na 12 mis yn ddiweddarach roedd y newidiadau i TAN 1 wedi lleihau cyflenwad tir Sir Conwy i lai na phum mlynedd. Mae hyn wedi lleihau ymhellach gyda chyfrifiadau blynyddol o'r cyflenwad tir a fu ers hynny. Yn 2017, mae cyflenwad tir Conwy yn 3.1 blynedd erbyn hyn, o ganlyniad uniongyrchol i'r newidiadau i TAN1, ac mae'r Gyngor yn cael ceisiadau datblygu hapfasnachol ar gyfer tir nad yw wedi'i ddyrannu yn y CDLI, er bod tir a ddyrannwyd ar gael. Pe bai methodoleg y cyfraddau adeiladu yn y gorffennol yn cael ei ganiatáu o hyd, byddai gan Sir Conwy gyflenwad am 8.5 mlynedd heddiw.

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru ar TAN1 yn dweud wrth Gyngorau Lleol sut i gyfrifo eu cyflenwad o dir tai. Dylai pob Gyngor feddu ar ddigon o dir i ddiwallu anghenion ar gyfer pum mlynedd o adeiladu tai. Yn y TAN1 blaenorol, roedd dau ddull o gyfrifo faint o dir yr oedd ei angen:

1. Y dull gweddilliol, sy'n seiliedig ar gyfanswm yr angen am dai o Gynllun mabwysiedig.
2. Y dull cyfraddau adeiladu yn y gorffennol, gan ddefnyddio'r cyfraddau adeiladu tai ar sail y 5 mlynedd ddiwethaf i ragweld y drefn am y 5 mlynedd nesaf.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gydbwyso ein penderfyniadau a'n gweithredoedd o ran effaith heddiw ac effaith yn y dyfodol. Yn sicr, oni ddylem ddefnyddio'r meddylfryd hwn i gynllunio tir a'r defnydd o dir? Mae polisi presennol Llywodraeth Cymru yn gorfodi i dir glas allweddol gael ei goncritio ac i ddod yn dir llwyd yn barhaol. Gwrthodwyd yn chwyrn y cam o osod a chyfyngu ar y defnydd o'r

"fethodoleg weddilliol" yn ystod y cyfnod ymgynghori a thu hwnt, ond anwybyddwyd lleisiau'r Cynghorau Lleol. Mae angen i Gynghorau Lleol allu:

- amddiffyn treftadaeth a'r amgylchedd, a'r defnydd o dir glas sensitif, ac ymarfer disgresiwn, dyfarnu a rheolaeth leol o ran ble y mae angen datblygu a ble y'i caniateir.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberconwy
- Gogledd Cymru

P-05-881 Trwsio ein system gynllunio

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Ruth Parker, ar ôl casglu cyfanswm o 250 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i drwsio ein system gynllunio; mae angen i ddatblygiadau newydd fod yn gynaliadwy.

Mae paragraff 4.2.15 o ddogfen Polisi Cynllunio Cymru yn datgan bod yn rhaid i awdurdodau cynllunio sicrhau bod digon o dir ar gael, neu y bydd digon o dir ar gael, ar gyfer cyflenwad pum mlynedd o dir ar gyfer tai. I allu ystyried bod tir ar gael yng ngwir ystyr y term, mae'n rhaid i'r safle dan sylw fod yn safle sydd wedi'i gynnwys mewn Cyd-astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai.

Mae'r cyflenwad pum mlynedd o dai yn rhoi gormod o bwysau ar awdurdodau lleol, sy'n golygu bod datblygiadau anaddas yn cael eu hadeiladu. Mae'r Cyd-astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai yn ddiffygiol: nid yw'n ystyried tai gwag na nifer yr ail gartrefi yn yr ardal. O ganlyniad i'r prinder tir, mae cynghorau'n teimlo bod angen rhoi caniatâd cynllunio hyd yn oed os ydynt yn ymwybodol o broblemau yn ymwneud â'r isadeiledd. Os yw cynghorau'n gwrthod rhoi caniatâd cynllunio, mae Arolygiaeth Gynllunio Cymru yn gwyrddroi eu penderfyniadau yn ystod y broses apêl.

Mae datblygwyr yn ymwybodol o'r bylchau yn y system, ac maent yn gallu manteisio ar fregusrwydd cymunedau drwy ymgymryd â datblygiadau hapfasnachol mawr y tu allan i'r Cynllun Datblygu Lleol. Gan fod y datblygiadau hyn y tu allan i'r Cynllun Datblygu Lleol, nid yw cynaliadwyedd yr ardal o ran llesiant yr economi, iechyd, trafndiaeth a'r amgylchedd yn destun gwaith craffu manwl. Hyd yn oed os yw trigolion yn tynnu sylw at astudiaethau/ystadegau lleol a chenedlaethol yn ymwneud â'r ardal dan sylw, nid yw eu lleisiau'n cael eu clywed mewn apeliadau. Mae angen i Lywodraeth Cymru ddiffinio'r hyn a olygir gan dystiolaeth 'gadarn'.

Cyflwynwyd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 er mwyn atal datblygiadau anghynaliadwy ac er mwyn sicrhau bod cenedlaethau'r

dyfodol yn cael cyfle i fwynhau dyfodol rhesymol. Mae cymunedau'n teimlo nad yw polisi nac arfer yn adlewyrchu hyn.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberconwy
- Gogledd Cymru

P-05-843 Mwy o hawliau trydydd parti mewn apeliadau cynllunio

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Emma Eynon, ar ôl casglu 59 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn galw ar i Lywodraeth Cymru gyflwyno deddfwriaeth a fyddai'n rhoi mwy o hawliau i drydydd partion apelio penderfyniadau cynllunio. Ar hyn o bryd, ystyrir bod hyd yn oed y rhai yr effeithir arnynt yn uniongyrchol yn drydydd partion i geisiadau cynllunio a gymeradwyir ac nad oes ganddynt fawr o hawl, os o gwbl, i apelio na hyd yn oed cynnig mewnbwn i amodau cynllunio. Mae'r broses adolygu barnwrol wedi'i hanelu at ddatblygwyr ac nid yw'r terfyn amser o chwe wythnos ar gyfer cyflwyno cais o'r fath yn addas ar gyfer grwpiau gweithredu cymunedol. Dylai fod gan drydydd partion yr un hawliau â datblygwr i apelio penderfyniadau cynllunio ac ni ddylai fod rhaid iddynt anfon pob cyfathrebiad drwy law'r aelod ward etholedig.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Castell-nedd
- Gorllewin De Cymru

Eitem 2.4

P-05-845 Rhowch Derfyn ar Wrthdaro Buddiant yng Nghyfansoddiad Awdurdodau Lleol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Emma Eynon, ar ôl casglu 56 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn galw ar i Lywodraeth Cymru orfodi gwell bolisiau cod ymddygiad i gyflogeion awdurdodau lleol. Ar hyn o bryd, mae swyddogion awdurdod cynllunio yn cael rhedeg cwmnïau ymgynghori cynllunio preifat a chyflawni eu rolau cyhoeddus ar yr un pryd. Nid oes adnodd ar gael y gellir ei fuddsoddi er mwyn plismona'r cwmnïau preifat hyn, lle y'u datgenir yn y ffurflenni angenrheidiol, er atal twyll a llygredd.

A chymryd swyddogion cynllunio fel enghraifft, mae potensial y gallai rhedeg busnesau ymgynghori preifat 'yn ddistaw bach' hwyluso llygredd, gan fod llawer o fathau, yn gyffredinol yn ymwneud â chamddefnyddio swydd. Mae angen rhoi terfyn ar yr arfer hwn ar unwaith a rhaid diwygio'r cyfansoddiadau fel na cheir ymddwyn yn y modd hwn mwyach. Rydym yn galw am fwy o atebolrwydd a thryloywder gan ein hawdurdodau lleol, a rhaid pennu safonau ymddygiad mewn swyddogaethau cyhoeddus o'r fath a fyddai'n uwch na rhai'r sector preifat, lle mae hyn yn hynod annerbyniol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Castell-nedd
- Gorllewin De Cymru

P-05-884 Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 i gynnwys sefydliadau'r DU sydd â gweithrediadau dramor

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Alanna Jones, ar ôl casglu 158 o lofnodion ar-lein a 141 ar bapur, sef cyfanswm o 299 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddiwygio geiriad presennol Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 ("y Rheoliadau"). Rydym yn galw ar y Cynulliad Cenedlaethol i wneud y diwygiadau i'r Rheoliadau i fynd i'r afael â chyfyngiad presennol Rheoliad 6, Amod 5, sy'n atal myfyrwyr o Gymru rhag cael mynediad at gyllid myfyrwyr i astudio mewn sefydliadau addysg uwch yn y DU lle mae lleoliad yr astudio ar eu campws tramor. Rydym ni'n ystyried y gellid ei gyflawni, naill ai drwy:

ehangu'r meini prawf yn Amod 5 i gynnwys cyrsiau a ddarperir gan sefydliadau addysg uwch yn y DU naill ai yn eu campysau yn y DU neu dramor; neu

diwygio Amod 5 i gynnwys cyrsiau a ddarperir gan sefydliadau addysg uwch sy'n cynnig cyrsiau dynodedig ac i gynnwys Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis ar y rhestr o sefydliadau sy'n cynnig cyrsiau dynodedig, gan ddefnyddio'ch disgresiwn o dan Reoliad 8.

Diwygiad Arfaethedig:

Opsiwn 1

"Condition 5

At least half of the teaching and supervision which comprise the course is provided in the United Kingdom or at any campus of a United Kingdom higher education institution located outside of the United Kingdom".

Opsiwn 2

"Condition 5

At least half of the teaching and supervision which comprise the course is provided in the United Kingdom. This condition shall apply, unless the course has been deemed to be treated as a designated course pursuant to Regulation 8(1) or 8(2)."

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i fabwysiadu'r newidiadau arfaethedig fel y gall myfyrwyr o Gymru sy'n gwneud cais am gyrsiau mewn sefydliadau fel Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis gael eu hystyried fel "myfyrwyr cymwys" at ddibenion cael cymorth i fyfyrwyr. Mae Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis yn cynnig cyrsiau addysg uwch mewn ieithoedd modern, ble mae'r addysgu a'r goruchwyllo yn cael ei gynnal yn bennaf ym Mharis. Serch hynny, caiff myfyrwyr eu haddysgu gan gyflogeion Prifysgol Llundain a'i phartner cydweithredol, Queen Mary, Prifysgol Llundain.

Oni wneir newid i eiriad presennol y Rheoliadau, bydd myfyrwyr o Gymru yn parhau i ddioddef anfantais anghyfiawn wrth wneud cais am gyrsiau mewn sefydliadau penodol yn y DU. Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud y newid hwn gan nad oes cyfyngiad tebyg ar draws rhannau eraill o'r DU. Os na chymerir unrhyw gamau, gall y Rheoliadau barhau i fod yn rhwystr i fyfyrwyr sy'n gobeithio gwneud cais am gyrsiau yn Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis.

Gwybodaeth ychwanegol:

Rhwng mis Medi 2018 a mis Chwefror 2019 cawsom negeseuon anghyson ynglŷn â sefyllfa Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis a chafodd myfyrwyr presennol a darpar fyfyrwyr wybodaeth anghyson am eu cymhwysedd. Cymerodd Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis y camau canlynol i fynd i'r afael â hyn:

Cysylltwyd â'r Cwmni Benthyciadau i Fyfyrwyr

Cysylltwyd â Chyllid Myfyrwyr Cymru

Cysylltwyd ag adran 'Dynodi' Llywodraeth Cymru.

Mae copïau o'r ohebiaeth berthnasol ar gael ar gais.

Pan eglurwyd y sefyllfa o'r diwedd, ym mis Chwefror, cafodd ymgeiswyr o Gymru wybod gan Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis nad oeddent yn gymwys i gael cyllid myfyrwyr ar gyfer y rhaglenni hyn, ac achosodd hyn ofid

sylweddol iddynt. Felly, rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ystyried ein pryderon fel mater o flaenoriaeth.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Cyllid i fyfyrwyr wrth astudio ar gampws tramor sefydliad addysg uwch y DU

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil: Y Pwyllgor Deisebau | 25 Mehefin 2019
Petitions Committee | 25 June 2019

Rhif y ddeiseb: [P-05-884](#) (158 llofnod)

Teitl y ddeiseb: Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 i gynnwys sefydliadau'r DU sydd â gweithrediadau dramor.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i ddiwygio geiriad presennol Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 ("y Rheoliadau"). Rydym yn galw ar y Cynulliad Cenedlaethol i wneud y diwygiadau i'r Rheoliadau i fynd i'r afael â chyfyngiad presennol Rheoliad 6, Amod 5, sy'n atal myfyrwyr o Gymru rhag cael mynediad at gyllid myfyrwyr i astudio mewn sefydliadau addysg uwch yn y DU lle mae lleoliad yr astudio ar eu campws tramor. Rydym ni'n ystyried y gellid ei gyflawni, naill ai drwy:

- ehangu'r meini prawf yn Amod 5 i gynnwys cyrsiau a ddarperir gan sefydliadau addysg uwch yn y DU naill ai yn eu campysau yn y DU neu dramor; neu
- diwygio Amod 5 i gynnwys cyrsiau a ddarperir gan sefydliadau addysg uwch sy'n cynnig cyrsiau dynodedig ac i gynnwys Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis ar y rhestr o sefydliadau sy'n cynnig cyrsiau dynodedig, gan ddefnyddio'ch disgrisiwn o dan Reoliad 8.

Diwygiad arfaethedig:

Opsiwn 1 – "Condition 5 cy

At least half of the teaching and supervision which comprise the course is provided in the United Kingdom or at any campus of a United Kingdom higher education institution located outside of the United Kingdom".

Opsiwn 2 – "Condition 5

At least half of the teaching and supervision which comprise the course is provided in the United Kingdom. This condition shall apply, unless the course has been deemed to be treated as a designated course pursuant to Regulation 8(1) or 8(2)."

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i fabwysiadu'r newidiadau arfaethedig fel y gall myfyrwyr o Gymru sy'n gwneud cais am gyrsiau mewn sefydliadau fel Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis gael eu hystyried fel "myfyrwyr cymwys" at ddibenion cael cymorth i fyfyrwyr. Mae Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis yn cynnig cyrsiau addysg uwch mewn ieithoedd modern, ble mae'r addysgu a'r goruchwyllo yn cael ei gynnal yn bennaf ym Mharis. Serch hynny, caiff myfyrwyr eu haddysgu gan gyflogeion Prifysgol Llundain a'i phartner cydweithredol, Queen Mary, Prifysgol Llundain.

Oni wneir newid i eiriad presennol y Rheoliadau, bydd myfyrwyr o Gymru yn parhau i ddioddef anfantais anghyfiawn wrth wneud cais am gyrsiau mewn sefydliadau penodol yn y DU. Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud y newid hwn gan nad oes cyfyngiad tebyg ar draws rhannau eraill o'r DU. Os na chymerir unrhyw gamau, gall y Rheoliadau barhau i fod yn rhwystr i fyfyrwyr sy'n gobeithio gwneud cais am gyrsiau yn Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis.

Gwybodaeth ychwanegol **[gan y deisebydd]**:

Rhwng mis Medi 2018 a mis Chwefror 2019 cawsom negeseuon anghyson ynglŷn â sefyllfa Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis a chafodd myfyrwyr presennol a darpar fyfyrwyr wybodaeth anghyson am eu cymhwysedd. Cymerodd Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis y camau canlynol i fynd i'r afael â hyn:

Cysylltwyd â'r Cwmni Benthyciadau i Fyfyrwyr.

Cysylltwyd â Chyllid Myfyrwyr Cymru.

Cysylltwyd ag adran 'Dynodi' Llywodraeth Cymru.

Mae copïau o'r ohebiaeth berthnasol ar gael ar gais.

Pan eglurwyd y sefyllfa o'r diwedd, ym mis Chwefror, cafodd ymgeiswyr o Gymru wybod gan Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis nad oeddent yn gymwys i gael cyllid myfyrwyr ar gyfer y rhaglenni hyn, ac achosodd hyn ofid sylweddol iddynt. Felly, rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ystyried ein pryderon fel mater o flaenoriaeth.

1. Crynodeb

Mae'r deisebydd yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i:

- ddiwygio'r rheoliadau cymorth ariannol i fyfyrwyr i **ganiatáu i fyfyrwyr sy'n byw yng Nghymru dderbyn yr un cymorth ariannol i astudio ar gampws tramor sefydliad y DU** ag y byddent yn ei gael i astudio cwrs yn y DU yn gyfan gwbl.

Mae dau fath posibl o astudio tramor ar gyfer myfyrwyr y DU:

- y cyntaf yw lle mae myfyriwr yn y DU yn astudio ei gwrs cyfan neu ran ohono mewn sefydliad yn y DU sydd â champws dramor;
- yr ail yw lle mae myfyriwr yn y DU yn astudio ei gwrs cyfan neu ran ohono mewn sefydliad nad yw'n sefydliad yn y DU sydd â champws dramor;

Yr enghraifft gyntaf yw testun y ddeiseb hon.

Mae'r ddeiseb yn nodi sefyllfa myfyriwr sy'n dymuno dilyn cwrs astudio israddedig tair blynedd ar gampws Prifysgol Llundain ym Mharis, [Athrofa Paris Prifysgol Llundain \(ULIP\)](#).

Gan fod y cwrs hwn yn cael ei ddarparu'n gyfan gwbl yn Ffrainc ni fyddai fel arfer yn denu cymorth i fyfyrwyr oni bai bod y pŵer o fewn Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 i wneud eithriad yn cael ei ddefnyddio i "ddynodi" y cwrs yn eithriadol.

Y sefydliadau sy'n gyfrifol am wneud cais am y statws dynodi eithriadol hwn.

Mae'r uchod yn wir ar gyfer Cymru a Lloegr.

Ni fu modd cael cadarnhad ffurfiol gan Student Finance England ar adeg ysgrifennu'r brîff hwn, ond drwy ohebiaeth anffurfiol:

- **Credir bod y cyrsiau dan sylw yn ULIP wedi'u dynodi'n eithriadol gan y Gweinidog yn Lloegr**, sy'n golygu bod y cyrsiau'n denu cymorth myfyrwyr i fyfyrwyr sy'n byw yn Lloegr.
- **Credir nad ydynt wedi'u dynodi'n eithriadol gan Weinidogion Cymru**, a gall hyn fod yn opsiwn o hyd sy'n agored i'r sefydliad – fel arfer y sefydliad sy'n gyfrifol am wneud cais am ddynodiad eithriadol ar gyfer ei gyrsiau ei hun.

Credir mai'r uchod yw'r rheswm pam nad oes gan fyfyrwyr sy'n byw yng Nghymru hawl i gymorth i fyfyrwyr i astudio yn ULIP, tra bod myfyrwyr o Loegr yn cael y cymorth hwn.

Mae'r Gweinidog yn ystyried bod y materion a godwyd gan y deisebydd yn 'deilwng' ac mae'n cynghori y bydd swyddogion yn adolygu'r mater ymhellach er nad yw o blaid diwygio'r rheoliadau fel y gofynnwyd amdano yn y ddeiseb.

2. Rheoliadau cyllid i fyfyrwyr yng Nghymru

Mae [Rheoliadau Addysg \(Cymorth i Fyfyrwyr\) \(Cymru\) 2018](#) (y Rheoliadau) yn pennu'r meini prawf ar gyfer cymorth ariannol i fyfyrwyr yn sefydliadau'r DU ar gyfer y rhai sy'n byw yng Nghymru fel arfer.

Daeth y Rheoliadau i rym ar 12 Mawrth 2018. I fod yn gymwys am gyllid i fyfyrwyr, rhaid i'r myfyriwr a'i gwrs dewisedig fodloni meini prawf penodol a bennwyd gan Lywodraeth Cymru.

Un amod yw bod yn rhaid i gwrs astudio fod yn un 'dynodedig' gan Lywodraeth Cymru i ddenu cymorth i fyfyrwyr. Gall cyrsiau gyflawni statws 'dynodedig' mewn un o ddwy ffordd – naill ai drwy:

1. gymhwyso o dan y rheoliadau; neu
2. drwy Weinidogion Cymru yn dyrannu'r statws i gwrs penodol nad yw fel arall yn gymwys o dan y rheoliadau.

2.1 Statws dynodedig drwy fodloni'r holl amodau yn y rheoliadau

Yn y rheoliadau, rhaid i gyrsiau dynodedig fodloni amodau penodol. Mae [Amod 5](#), y mae'r ddeiseb yn ymwneud ag ef, yn mynnu fel a ganlyn:

“Mae o leiaf hanner yr addysgu a'r goruchwyllo sy'n ffurfio'r cwrs yn cael ei ddarparu yn y Deyrnas Unedig.”

Ar y wyneb, ni fyddai'r cyrsiau yn ULIP yn bodloni'r amod hwn, gan eu bod yn cael eu darparu'n gyfan gwbl yn Ffrainc. Cyflwynwyd Amod 5 gan reoliadau 2018. Fel y trafodwyd uchod, ac ymhellach isod, mae'r geiriad yn y rheoliadau sy'n berthnasol i Loegr yn debyg iawn ac yn cael yr un effaith.

2.2 Statws dynodedig drwy Weinidogion Cymru yn gwneud eithriad

Os nad yw cwrs yn bodloni'r amodau ar gyfer dynodiad a nodir yn y Rheoliadau, efallai y bydd y Gweinidog yn dal i roi statws dynodedig iddo drwy bwerau sydd wedi'u cynnwys yn [Rheoliad 8](#):

“(1) Caiff Gweinidogion Cymru bennu bod cwrs i'w drin fel pe bai'n gwrs dynodedig er gwaethaf y ffaith na fyddai fel arall yn gwrs dynodedig, oni bai am y dynodiad.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru atal dros dro neu ddirymu dynodiad cwrs a wneir o dan baragraff (1).”

3. Rheoliadau cyllid i fyfyrwyr yn Lloegr

Mae'r ddeiseb yn cyfeirio at y rheoliadau sy'n berthnasol i Loegr.

Yn Lloegr, cafodd [Rheoliadau Addysg \(Cymorth i Fyfyrwyr\) 2011](#) eu diwygio yn ddiweddarach gan [Reoliadau Addysg \(Cymorth i Fyfyrwyr\) \(Diwygio\) 2014](#) i gynnwys yr un amod ag a gyflwynwyd yng Nghymru yn 2018:

“a course is substantially provided in the United Kingdom where at least half of the teaching and supervision which comprise the course is provided in the United Kingdom;”.

Fodd bynnag, er gwaethaf yr amod hwn, mae myfyrwyr o Loegr yn dal i allu cael gafael ar gyllid i fyfyrwyr, ac ar hyn o bryd ni all myfyrwyr Cymru wneud hynny. Adlewyrchir y sefyllfa hon yn y canllawiau ar [wefan ULIP](#) sy'n egluro:

“Students accepted onto this course are eligible to apply for tuition fee and maintenance loans from Student Finance England or other government bodies. Students who are applying for funding through Student Finance Wales are not eligible for tuition fee and maintenance loans”.

4. Polisi Llywodraeth Cymru ar gyllido astudiaeth dramor

Ar 14 Mai, ymatebodd Kirsty Williams, y Gweinidog Addysg, i'r Pwyllgor Deisebau yn dilyn llythyr y Pwyllgor ar 3 Mai.

Mae'r ymateb yn ailadrodd fod Llywodraeth Cymru:

- wedi ymrwymo i sicrhau bod cymorth ar gael i fyfyrwyr astudio dramor;
- yn darparu nifer o gyfleoedd ar gyfer astudio dramor i fyfyrwyr, gan gynnwys cymryd rhan lawn yng nghynllun Erasmus+;
- wedi lansio cynllun peilot newydd sy'n cynnig cyfleoedd i fyfyrwyr o Gymru gymryd rhan mewn gweithgareddau dramor sy'n ymwneud â'u hastudiaethau, fel astudio, gwirfoddoli ac interniaethau.

Ar y system cymorth i fyfyrwyr yng Nghymru, mae'r Gweinidog yn egluro:

“Rhaid i o leiaf hanner yr addysgu a'r oruchwyliaeth sy'n rhan o'r cwrs gael eu darparu yn y DU. Felly, gall hyd at hanner fod dramor. Er mwyn galluogi hyn, mae ffioedd a chymorth cynhaliadaeth yn dal i gael eu talu, a gall cymorth ychwanegol fod ar gael ar ffurf grantiau teithio. **Mae hyn yn llwyddiannus ac yn effeithiol ar gyfer mwyafrif llethol y myfyrwyr** [Pwyslais y Gwasanaeth Ymchwil].”

O ran y materion penodol a godwyd yn y ddeiseb, mae'r Gweinidog yn cynghori nad yw o blaid diwygio'r gofynion rheoleiddio cyffredinol o ran lleoliad y ddarpariaeth ar hyn o bryd. Mae'n amlinellu dau brif gyfyngiad i gefnogi astudio gradd lawn dramor:

- “Ystyriwyd amrywiol fodelau cymorth yn ystod yr adolygiad ac roedd angen gwneud penderfyniadau anodd ynglŷn â blaenoriaethau. **Gyda'r gyllideb gyfyngedig sydd ar gael mewn cyfnod o gyni parhaus, mae ein cyllid yn cefnogi'r rhai mwyaf anghenus.** Nid yw ymestyn hyn i'r rhai sy'n astudio eu gradd gyfan dramor yn bosibl.”
- “ Mae'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer addysg uwch wedi datblygu dros nifer o flynyddoedd [...]. **Mae arfer y swyddogaethau rheoleiddio sy'n angenrheidiol i'r fframwaith hwn fod yn effeithiol pan fydd darpariaeth yn symud dramor yn debygol o fod yn anodd,** ac mae'n cynyddu'r risg i'r naill grŵp a'r llall.” [Pwyslais y Gwasanaeth Ymchwil]

Mae'r ymateb hefyd yn nodi na fyddai cynyddu swm yr incwm ffioedd a drosglwyddir dramor yn cefnogi nodau Llywodraeth Cymru ar gyfer buddsoddi mewn addysg uwch yng Nghymru. [Canfu gwaith ymchwil a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru](#) lefel isel o alw am astudio graddau llawn dramor.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-05-884
Ein cyf/Our ref KW/06047/19

Janet Finch-Saunders AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

14 Mai 2019

Annwyl Gadeirydd

Diwygiad P-05-884 i Reoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018 i gynnwys sefydliadau'r DU sy'n gweithredu dramor

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 3 Mai ynghylch deiseb a gyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Yn gyntaf, dylwn ei gwneud yn glir bod Llywodraeth Cymru wedi sicrhau ers tro bod cymorth ar gael i fyfyrwyr astudio dramor. Gall myfyrwyr ymgymryd â lleoliadau dramor a chymryd rhan lawn yng nghynllun Erasmus+. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn gallu profi'r trochi ieithyddol a gweithgareddau eraill sy'n hanfodol i gyflawni rhai graddau, yn ogystal â hwyluso cyfnewid diwylliannol, deallusol a sefydliadol cadarnhaol. Efallai y bydd eich deisebydd yn ymwybodol fy mod wedi cyhoeddi cynllun peilot newydd i gynnig cymysgedd o gyfleoedd i fyfyrwyr o Gymru gymryd rhan mewn gweithgareddau dramor sy'n gysylltiedig â'u hastudiaethau. Maent yn cynnwys astudio, gwirfoddoli ac interniaethau, yn amrywio o ddwy neu dair wythnos i wyth wythnos.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 54
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Nod y system statudol ar gyfer cymorth i fyfyrwyr yng Nghymru yw darparu cymorth i fyfyrwyr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs addysg uwch dynodedig yn y DU. Rhaid i o leiaf hanner yr addysgu a'r oruchwyliaeth sy'n rhan o'r cwrs gael eu darparu yn y DU. Felly, gall hyd at hanner fod dramor. Er mwyn galluogi hyn, mae ffioedd a chymorth cynhaliaeth yn dal i gael eu talu, a gall cymorth ychwanegol fod ar gael ar ffurf grantiau teithio.

Mae hyn yn llwyddiannus ac yn effeithiol ar gyfer mwyafrif llethol y myfyrwyr. Mae wedi sicrhau bod miloedd o fyfyrwyr o Gymru wedi llwyddo i astudio ar gyfer y graddau hynny lle mae cyfnod astudio dramor naill ai'n hanfodol neu'n ddymunol iawn ar gyfer llwyddiant academaidd, yn fwyaf felly mewn ieithoedd tramor modern. Mae hyn yn parhau i fod yn wir. O safbwynt academaidd yn unig, nid yw'n amlwg pam mae angen cyfnod hir o astudio dramor. Nodaf mai Athrofa Prifysgol Llundain ym Mharis yw'r unig sefydliad yn y DU sy'n trefnu darpariaeth o'r fath.

Mae yna ddau gyfyngiad mawr o ran cefnogi astudio gradd lawn dramor:

1. Fel y nodais wrth y Pwyllgor mewn ymateb i ddeiseb P-05-848, mae'r pecyn cymorth sydd ar gael o flwyddyn academaidd 2018/19 yn seiliedig ar argymhellion a ddeilliodd o Adolygiad Diamond o Addysg Uwch a Chyllid Myfyrwyr yng Nghymru. Ystyriwyd amrywiol fodelau cymorth yn ystod yr adolygiad ac roedd angen gwneud penderfyniadau anodd ynglŷn â blaenoriaethau. Gyda'r gyllideb gyfyngedig sydd ar gael mewn cyfnod o gyni parhaus, mae ein cyllid yn cefnogi'r rhai mwyaf anghenus. Nid yw ymestyn hyn i'r rhai sy'n astudio eu gradd gyfan dramor yn bosibl.

2. Mae'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer addysg uwch wedi datblygu dros nifer o flynyddoedd a'i nod yw darparu amddiffyniadau ar gyfer myfyrwyr ar y naill law, a'r pwrs cyhoeddus ar y llaw arall. Mae arfer y swyddogaethau rheoleiddio sy'n angenrheidiol i'r fframwaith hwn fod yn effeithiol pan fydd darpariaeth yn symud dramor yn debygol o fod yn anodd, ac mae'n cynyddu'r risg i'r naill grŵp a'r llall.

Mae'n ffaith hefyd na fyddai cynyddu faint o incwm ffioedd a drosglwyddir dramor yn cefnogi ein nod o fuddsoddi mewn addysg uwch yng Nghymru.

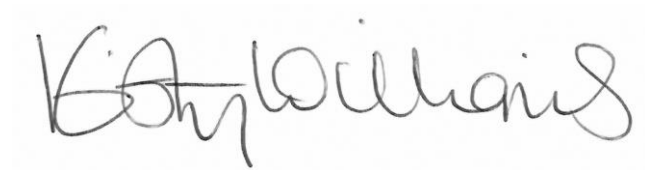
Rwy'n cefnogi astudio tramor a chomisiynodd Llywodraeth Cymru ymchwil er mwyn penderfynu ar y ffordd orau o gynyddu nifer y myfyrwyr sy'n astudio dramor (Peilot Astudio Dramor: Astudiaeth pennu cwmpas, Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth, 2018). Y cynllun peilot y soniaf amdano uchod yw canlyniad yr astudiaeth honno. Nododd yr adroddiad hwnnw lefel isel o alw cudd am astudio graddau llawn dramor.

Am y rhesymau hyn, nid wyf yn bwriadu diwygio'r gofynion rheoleiddio cyffredinol yn ymwneud â lleoliad y ddarpariaeth ar hyn o bryd.

Fodd bynnag, mae'r materion a godir gan y deisebydd yn werth i'w hystyried a byddaf yn gofyn i'm swyddogion eu hadolygu ymhellach.

Hyderaf fod yr uchod o gymorth.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, reading "Kirsty Williams". The signature is written in a cursive style with a large initial "K".

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

P-05-884 Amendment to Education (Student Support) (Wales) Regulations 2018 to include UK institutions with operations overseas, Correspondence – Petitioner to Chair, 17.06.19

Dear Chair,

I am writing to you in response to Kirsty Williams AC/AM's letter dated 14 May 2019.

First, I would like to express my disappointment with Ms Williams's response and lack of understanding of the issues raised in my petition. I believe it is imperative that the goal of this petition regarding the Welsh Government's Student Support is fully understood by yourselves as Ms Williams has missed a vital detail. By presenting this petition, I am not asking the Petitions Committee to extend financial support to Welsh Students who wish to study the entirety of their degrees overseas in foreign institutes, but merely students who wish to study at British universities who offer degrees studied in an overseas British Campus. This was made quite clear in the title of the petition:

'Amendment to Education (Student Support) (Wales) Regulations 2018 to include UK institutions with operations overseas'

As Ms Williams states, the University of London Institute in Paris is the only UK institution to currently offer a degree taught entirely overseas. Therefore, the petition is asking you as the Petitions Committee to consider amending the Education (Student Support) (Wales) Regulations 2018 to ensure that Welsh students can study where they want and to ensure that the higher education system, and especially the university system does not become elitist once again. As it stands with the new regulations, Welsh students who wish to study at ULIP can only do so if they or their family have the means to pay the annual fee of £9250, plus enough funds for necessities such as rent, transport and grocery shopping, which would normally be covered by a maintenance loan. Due to the change in regulations, all students based in Wales who were intending to begin their Undergraduate degree in ULIP in September 2019 have had to find an alternative university as they could not finance their studies without the financial support of the student finance system.

I understand the apprehension surrounding the idea of funding students to study outside of the UK. However, ULIP is a British institution which is part of the University of London group which includes the London School of Economics and Political Science, the Royal Academy of Music, King's College London and Queen Mary University of London. In fact, as students of ULIP, our tuition fees are paid to Queen Mary University of London. I have enclosed a copy of my Tuition Fee Invoice for the academic year 2018/19 which confirms the above.

Ms Williams refers to the Diamond Review of Higher Education and Student Finance in Wales in her correspondence. I had previously read this review when I had issues with my own student finance. I understand that the new regulations are only based on this review, however I would like to draw your attention to specific aspects of the document.

Throughout the review, studying abroad is mentioned and as early on as the Foreword, it states:

“We have thought deeply about whether Welsh students should be funded to study out of Wales and have concluded that it is both in the students’ and, indeed, Wales’ interests to enable students to study across national boundaries including Europe and, potentially, further afield.” (The Review of Higher Education Funding and Student Finance Arrangements in Wales: Final Report, 2016, p.6)

I have included below excerpts from the Diamond Review which support my petition. I have also included page numbers so that you can easily find the whole excerpts in the Review if you wish to do so. For your information, these page numbers correspond to the online version of the Final Report on the Welsh Government’s website.

- The Review Panel recommends that the holistic funding system described above should be available for study in Wales, across the UK, and across Europe (subject in the latter case to any implications of the result of the recent referendum on membership of the European Union). (p.8)
- The funding system should not impact negatively on institutional autonomy and academic freedom. (p.17)
- The Review Panel have thought deeply about whether Welsh students should be funded to study outside of Wales and concluded that it is in both the students and Wales’ interests to enable students to study across national boundaries, including in Europe and, potentially, further afield. It is recommended that student support should be available to Welsh domiciled students that choose to study anywhere in the UK or in other European Union member states, depending on the form of the UK’s on-going relationship with the EU following the conclusion of exit negotiations. (p.57)
- The Welsh Government should also explore the possibility of running a pilot scheme to establish whether it is possible to extend the student support package beyond the UK and EU for Welsh domiciled students that choose to study further afield for the whole of their degree programme⁵⁸. This proposed pilot would be applicable to Welsh domiciled students wishing to study at not for-profit higher education providers beyond the EU and those

institutions with a recognised track record of quality provision (as agreed by HEFCW). (pp.52-53)

- Student support should be portable and available to Welsh domiciled students that choose to study anywhere in the UK or in other European Union States (subject to the UK remaining in the EU) (p.53)
- The Welsh Government to explore possibility of running a pilot scheme to establish whether it is possible or desirable to extend the student support package beyond the UK and EU – for Welsh domiciled students that choose to study further afield for the whole of their degree programme. (The proposed pilot would be study at not-for-profit organisations with a recognised track record of quality provision). (p.53)
- In conclusion, the proposed package of recommendations outlined above comprises interlocking elements and should be seen in its entirety; it therefore requires implementation as a whole. (p.69)

From the information above, I believe that it is evident that the Diamond Review supports providing finance for Welsh students to study overseas, therefore I do not understand why the Welsh Government and above all, the Minister for Education are so against providing Welsh students with the funding they need to study at the University of London Institute in Paris. I am of the opinion that my university is actually providing two important aspects which are mentioned in the Final Report, supporting British institutes and studying abroad. Firstly, it is a British institute therefore it is a part of the British higher education system. As a student of the University of London Institute in Paris, I pay the same amount for fees (£9250) as a student studying in the University of Bristol, for example. Secondly, the university's building (which it shares with the British Council) is as the name implies, in Paris, hence students have the opportunity of studying and living abroad whilst gaining a British degree from the University of London. It is important to note here that the University of London Institute in Paris specialises in French Studies, therefore the majority of students will study French as a major or minor subject in their degree. Ms Williams made an interesting comment about studying abroad. She claimed that "from a purely academic point of view, it is not obvious why a long period of study abroad is necessary." I would hope that I do not need to list the benefits of studying the French language, French History, French Literature, history of French art and French linguistics in France!

I would also like to make a few comments on the other constraint mentioned by Ms Williams, the protection of the public purse. I am in total agreement that we must protect the Welsh economy and tax payers' money; however it would theoretically benefit the public purse if Welsh students decided to study French at the University

of London Institute in Paris as opposed to a university in Britain. The French studies degree at the University of London Institute in Paris is only three years long whereas a French degree in Britain is normally four years as there is a year abroad. Obviously, this is not needed if you study at the University of London Institute in Paris as you are already abroad! This means that only three years of studies would need to be funded instead of four.

From my personal experience, I receive around £18,000 per year and I will have received this amount for three years at the end of my degree which will total to £54,000. If I had decided to study at the other universities I applied for (Strathclyde, Dundee, Aberdeen and Swansea) my tuition fee loan and maintenance loan would have totalled £72,000 if I'd studied at Swansea University and £90,000 if I'd studied in Scotland (French degrees last five years in Scottish universities). Obviously these figures are approximate, but I hope they highlight the financial advantages of giving Welsh students the opportunity to study at the University of London Institute in Paris.

Additionally, if the Minister of Education is so concerned about the public purse and investment in higher education in Wales, why can Welsh students receive loans and funding to study at British institutions outside of Wales? (Except if they wish to study at the University of London Institute in Paris, a British institution with one main difference to any other British university – its location.)

I hope the above information is helpful in explaining some more about my petition and the University of London Institute in Paris.

I look forward to meeting the Committee on June 18 when I hand the petition over. If you have any questions, I would be more than happy to answer them.

Yours Sincerely,

Alanna Jones

P-05-886 Stopio'r Llwybr Coch (coridor yr A55/A494)

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Linda Scott, ar ôl casglu cyfanswm o 1,275 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i dynnu ei chefnogaeth yn ôl i'r "Llwybr Coch" (Gwella Coridor Glannau Dyfrdwy yr A55/A494/A548) am y rhesymau a ganlyn:

- 1) Mae adeiladu'r ffordd newydd drwy goetir hynafol, ac ar draws tir amaethyddol, yn groes i Bolisi Cynllunio Cymru a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- 2) Bydd y cynlluniau a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar gyfer Pont Dyfrdwy newydd ar yr A494, ehangu'r A494 a gwelliannau eraill, yn gwella traffig Glannau Dyfrdwy heb fod angen y 'Llwybr Coch'.
- 3) Nid oedd y costau a ddefnyddiwyd i gyfiawnhau dewis y "Llwybr Coch" yn cyfrif am y gwaith angenrheidiol i wella Pont Sir y Fflint. Nid yw hyn ychwaith yn cynnwys ychwanegu lôn araf ar bwynt tagfeydd difrifol ar yr A55, sef y bryn allan o Laneurgain tuag at Dreffynnon. Bydd adeiladu'r Llwybr Coch yn gwaethygu'r pwyntiau hyn. Mae'r amcangyfrif annigonol o'r costau yn awgrymu nad oes modd dweud bod y ffordd arfaethedig yn cynnig gwerth am arian. At hynny, nid yw'r costau'n cynnwys y gwelliannau arfaethedig i'r A494 (a amlinellir yn 2).
- 4) Roedd dewis y Llwybr Coch yn seiliedig ar arolygon traffig anghynrychioliadol.
- 5) Wrth ystyried y Llwybr Coch, methodd Llywodraeth Cymru ag ymgynghori'n ddigonol â thrigolion ardaloedd y Fflint a Laneurgain er gwaetha'r effaith sylweddol bosibl ar eu cymunedau. Er gwaetha'r ffaith y byddai'r ffordd newydd yn costio dros chwarter biliwn o bunnoedd, mae'n debygol o arwain at fwy o dagfeydd traffig yn y cymunedau hyn.

6) Mae'r Panel Rhyngwladol ar Newid Hinsawdd wedi galw am weithredu brys i leihau allyriadau CO₂, gan ddweud mai dim ond 12 mlynedd sydd gennym ar ôl i achub hinsawdd y byd. Mae angen inni fuddsoddi ein hadnoddau cyfyngedig mewn trafndiaeth gynaliadwy fel rheilffyrdd.

Gwybodaeth ychwanegol:

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Delyn
- Gogledd Cymru

Deiseb: Stopio'r Llwybr Coch (coridor yr A55/A494)

Y Pwyllgor Deisebau | 25 Mehefin 2019

Petitions Committee | 25 June 2019

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-886

Teitl y ddeiseb: Stopio'r Llwybr Coch (coridor yr A55/A494)

Testun y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i dynnu ei chefnogaeth yn ôl i'r "Llwybr Coch" (Gwella Coridor Glannau Dyfrdwy yr A55/A494/A548) am y rhesymau a ganlyn:

- 1) Mae adeiladu'r ffordd newydd drwy goetir hynafol, ac ar draws tir amaethyddol, yn groes i Bolisi Cynllunio Cymru a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- 2) Bydd y cynlluniau a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar gyfer Pont Dyfrdwy newydd ar yr A494, ehangu'r A494 a gwelliannau eraill, yn gwella traffig Glannau Dyfrdwy heb fod angen y 'Llwybr Coch'.
- 3) Nid oedd y costau a ddefnyddiwyd i gyfiawnhau dewis y "Llwybr Coch" yn cyfrif am y gwaith angenrheidiol i wella Pont Sir y Fflint. Nid yw hyn ychwaith yn cynnwys ychwanegu lôn araf ar bwynt tagfeydd difrifol ar yr A55, sef y bryn allan o Laneurgain tuag at Dreffynnon. Bydd adeiladu'r Llwybr Coch yn gwaethygu'r pwyntiau hyn. Mae'r amcangyfrif annigonol o'r costau yn awgrymu nad oes modd dweud bod y ffordd arfaethedig yn cynnig gwerth am arian. At hynny, nid yw'r costau'n cynnwys y gwelliannau arfaethedig i'r A494 (a amlinellir yn 2).
- 4) Roedd dewis y Llwybr Coch yn seiliedig ar arolygon traffig anghynrychioliadol.
- 5) Wrth ystyried y Llwybr Coch, methodd Llywodraeth Cymru ag ymgynghori'n ddigonol â

thrigolion ardaloedd y Fflint a Llaneurgain er gwaetha'r effaith sylweddol bosibl ar eu cymunedau. Er gwaetha'r ffaith y byddai'r ffordd newydd yn costio dros chwarter biliwn o bunnoedd, mae'n debygol o arwain at fwy o dagfeydd traffig yn y cymunedau hyn.

6) Mae'r Panel Rhyngwladol ar Newid Hinsawdd wedi galw am weithredu brys i leihau allyriadau CO₂, gan ddweud mai dim ond 12 mlynedd sydd gennym ar ôl i achub hinsawdd y byd. Mae angen inni fuddsoddi ein hadnoddau cyfyngedig mewn trafndiaeth gynaliadwy fel rheilffyrdd.

Y cefndir

Llywodraeth Cymru yw'r awdurdod priffyrdd ar gyfer rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd Cymru ac mae'n gyfrifol am gynnal a chadw a gwella'r rhwydwaith, gan gynnwys yr A55, yr A494 a'r A548.

Yn ei chynllun [A55/A494/A548: Coridor Glannau Dyfrdwy](#), bwriad Llywodraeth Cymru yw "gwella'r amser teithio a diogelwch rhwng yr Afon Dyfrdwy a Chyfnewidfa Llaneurgain".

Cynllun A55/A494/A548: Coridor Glannau Dyfrdwy

Ym mis Mawrth 2017, lansiodd Llywodraeth Cymru [ymgyngoriad ar welliannau i'r A55/A494/A548: coridor Glannau Dyfrdwy](#). Roedd yr ymgynghoriad yn gofyn am farn pobl ar ddau opsiwn gwahanol ar gyfer y rhan hon o'r rhwydwaith ffyrdd:

- Opsiwn glas i gynnwys lledu'r A55/A494 a chau cyffyrdd neu eu haddasu a'u gwella; ac
- Opsiwn coch i gynnwys cynyddu capasiti ar yr A548 bresennol a ffordd newydd rhwng yr A55 a'r A548.

Yn ogystal â'r ymgynghoriad cyhoeddus hwn, asesodd Llywodraeth Cymru'r opsiynau yn unol â'r [Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru \(WelTAG\)](#).

Ym mis Medi 2017, yn y [Cyfarfod Llawn, cyhoeddoedd](#) Ken Skates, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth bryd hynny (Gweinidog erbyn hyn), y llwybr a ffafriwyd ar gyfer ei fabwysiadu yn dilyn yr ymgynghoriad a'r arfarniad WelTAG, sef [yr opsiwn coch](#).

Yr opsiwn coch

Fel yr amlinellwyd, mae'r opsiwn coch yn cynnwys adeiladu ffordd newydd. Mae'r cynllun yn cynnwys:

- Ffordd ddeuol 13km newydd â dwy lôn a fydd yn cysylltu yr A55–A5119 yng nghyffordd Llaneurgain (Cyffordd 33) â'r A494 a'r A550 i'r gogledd i Gyffordd Parkway Glannau Dyfrdwy; a
- Chynyddu'r capasiti'r A548 bresennol, gan gynnwys addasiadau a gwelliannau i gyffyrdd a darparu rhan newydd o ffordd rhwng yr A548 a'r A55.

Fel y [soniwyd yn y cyfryngau](#), y llwybr coch yw'r opsiwn a ffafrir gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Amgylchedd Cyngor Sir y Fflint, ond mae trigolion lleol wedi mynegi pryderon ynghylch y llwybr.

Cynllun pont Afon Dyfrdwy

Mae'r deisebydd yn cyfeirio at gynlluniau ar gyfer [pont Afon Dyfrdwy ar yr A494](#). Cynllun priffyrdd ar wahân yw hwn; mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau i newid y bont bresennol.

Cynhaliwyd arfarniad WeTAG o'r gwahanol opsiynau ar gyfer y cynllun hwn a nodwyd opsiwn a ffafrir. Ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar yr opsiwn hwn rhwng mis Tachwedd 2018 a mis Chwefror 2019. Mae ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu hystyried ar hyn o bryd.

Metro gogledd-ddwyrain Cymru

Wrth gyhoeddi mai'r llwybr coch oedd y dewis opsiwn ar gyfer cynllun coridor yr A55/A494/A548, cyfeiriodd yr Ysgrifennydd Cabinet ar y pryd at y cynllun yng nghyd-destun nifer o fentrau trafniadaeth ychwanegol i'r ardal. Roedd y rhain yn cynnwys cyllid ar gyfer creu llwybrau teithio llesol a fydd yn cyfrannu at weledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer metro gogledd-ddwyrain Cymru.

Ym mis Mawrth 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Metro gogledd-ddwyrain Cymru: symud gogledd Cymru ymlaen](#). Mae'r llyfryn yn amlinellu gweledigaeth ar gyfer y prosiect a rhestrir prosiectau a oedd yn cael eu datblygu, gan gynnwys cynlluniau rheilffyrdd a chynlluniau trafniadaeth integredig. Cyfeiriwyd at nifer o gynlluniau priffyrdd, gan gynnwys cynllun yr A55/A494/A548: coridor Glannau Dyfrdwy a chynllun pont Afon Dyfrdwy ar yr A494.

Camau Llywodraeth Cymru

Yn ei lythyr at Gadeirydd y Pwyllgor Deisebau, dyddiedig 6 Mehefin 2019, mae Ken Skates, Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth, yn ymdrin â sawl un o'r pwyntiau a godwyd gan y deisebydd.

Mae'r Gweinidog yn pwysleisio:

Er bod yr Opsiwn Coch yn croesi... [c]oetir hynafol, dewiswyd lleoliad y groesfan lle y mae modd gosod traphont dros y dyffryn hynod serth er mwyn effeithio cyn lleied â phosibl ar y cwrs dŵr a'r llystyfiant...Byddai'r gwaith o liniaru'r effeithiau niweidiol yn cynnwys plannu coetir newydd mewn ardaloedd mawr sydd wedi'u targedu i ddisodli neu wella sgrinio yn yr hirdymor.

Mae'r Gweinidog hefyd yn tynnu sylw at yr arolygon traffig a'r gwaith modelu a ddefnyddiwyd i bennu effaith yr opsiwn coch a'r opsiwn glas, yn ogystal â'r ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd ynghylch y cynllun. Yn ogystal â'r cynllun priffyrdd penodol hwn, amlinellir mentrau eraill y mae'r Gweinidog yn awgrymu y byddant yn cyfrannu at weledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer metro gogledd-ddwyrain Cymru.

Mae'r deisebydd yn codi pryderon ynghylch newid hinsawdd. Ym mis Ebrill 2019, [cyhoeddodd Llywodraeth Cymru argyfwng hinsawdd](#). Tynnodd Mark Drakeford, y Prif Weinidog, sylw hefyd at yr effeithiau andwyol ar yr amgylchedd wrth iddo [gyhoeddi ei benderfyniad ym mis Mehefin 2019](#) i beidio â bwrw ymlaen â'r cynllun arfaethedig [ar gyfer coridor yr M4 o amgylch Casnewydd](#).

Camau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Yn ei [ymateb i gyhoeddiad yr Ysgrifennydd Cabinet ar y pryd yn 2017](#) mai'r opsiwn coch a gâi ei fabwysiadu fel y llwybr a ffafrir, cyfeiriodd Mark Isherwood AC at gynllun pont Afon Dyfrdwy a gofynnodd:

Yn yr ymgynghoriad, rydych chi'n disgrifio hwnnw fel cynllun ar wahân, ond a allwch chi gadarnhau, fel y gwn i sy'n wir, bod y llwybr coch yn dibynnu ar hynny, a chadarnhau sut y bydd y ddau yn gweithio ar yr un pryd i sicrhau y gall y cynllun cyfan gyflawni fel y'i bwriadwyd?

Ymatebodd Ysgrifennydd y Cabinet ar y pryd:

Er y bydd y gwaith hwnnw'n digwydd ochr yn ochr â gwaith ar y llwybr coch, ni fydd yn dibynnu arnom ni yn dilyn y llwybr coch. Mae'n rhaid i'r gwaith hwnnw ddigwydd waeth beth sy'n digwydd gyda phrosiect coridor Glannau Dyfrdwy.

Yn ei hymateb hithau i'r cyhoeddiad, dywedodd Michelle Brown AC:

Ymddengys i mi y byddai'r llwybr glas yn ddewis gwell. Rwy'n gwybod y byddai wedi achosi llawer o aflonyddwch yn ardal Glannau Dyfrdwy tra ei fod yn cael ei adeiladu, ond yr hyn sy'n fy mhryderu i am y llwybr coch yw, nad ydy'ch chi mewn gwirionedd yn gwneud dim mwy na symud y dagfa ymhellach i'r gorllewin.

Gofynnodd Hannah Blythyn AC i'r Ysgrifennydd Cabinet ar y pryd sut y câi'r nodau yn *Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015* eu defnyddio i asesu effaith amgylcheddol y llwybr coch. Ymatebodd Ysgrifennydd y Cabinet ar y pryd ei fod yn:

hyderus, trwy ein cynllun arweiniol ar arfarnu trafndiaeth Cymru, y byddwn yn gallu sicrhau y cydymffurfir â Deddf Llesiant cenedlaethau'r dyfodol. Rwy'n credu, hyd yn hyn, bod y broses yr ydym ni wedi ei dilyn wir wedi cydnabod y ffyrdd o weithio mae'r Ddeddf yn eu hyrwyddo.

Ym mis Rhagfyr 2018, cyflwynodd Darren Millar AC [gwestiwn ysgrifenedig](#) yn gofyn pa gamau yr oedd Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i fynd i'r afael â thagfeydd ar yr A494. Yn ei ymateb, rhoddodd yr Ysgrifennydd Cabinet ar y pryd y wybodaeth ddiweddaraf am gynllun yr A55/A494/A548: coridor Glannau Dyfrdwy gan nodi bod Llywodraeth Cymru:

...currently in the process of procuring an employer's agent. This will be followed by the procurement of a contractor and designer who will develop the preferred route in more detail before progressing through the statutory procedures and onto construction.

Ar 12 Mehefin 2019, yn y Cyfarfod Llawn, cyfeiriodd Russell George AC at benderfyniad y Prif Weinidog, yn rhannol ar sail amgylcheddol, i beidio â bwrw ymlaen â'r cynllun arfaethedig ar gyfer yr M4 o amgylch Casnewydd. [Gofynnodd i Weinidog yr Economi a Thrafnidiaeth](#) a fyddai'r:

penderfyniad hwn yn bwrw amheuaeth ar gynlluniau trafndiaeth eraill yng Nghymru, megis cynllun coridor Glannau Dyfrdwy... A yw'r penderfyniad hwn gan y Prif Weinidog yn arwydd o newid sylfaenol i bolisi trafndiaeth Llywodraeth Cymru ar sail amgylcheddol?

Atebodd y Gweinidog:

Credaf fod yr Aelod yn gywir i nodi nifer o gynlluniau y byddai llawer yn ofni y cânt eu colli os gwelir bod hyn yn gosod cysail. Nid yw hynny'n wir. Bydd y rhaglenni hynny i gyd yn mynd rhagddynt... bydd gwaith ar yr A494/A55, yn parhau yr haf hwn gyda gwaith modelu pellach a gwaith ar yr arweiniad ar arfarnu trafndiaeth Cymru ac ymgynghoriadau a chyfarfodydd pellach gyda rhanddeiliaid lleol.

Ein cyf/Our ref KS/06350/19

Janet Finch-Saunders AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

Government.Committee.Business@gov.wales

06 Mehefin 2019

Annwyl Janet,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 3 Mai ynghylch Deiseb P-05-886 Stopio'r Llwybr Coch (Coridor yr A55/A494).

Er bod yr Opsiwn Coch yn croesi Dyffryn Lead Brook a'i goetir hynafol, dewiswyd lleoliad y groesfan lle y mae modd gosod traphont dros y dyffryn hynod serth er mwyn effeithio cyn lleied â phosibl ar y cwrs dŵr a'r llystyfiant. Bydd amryw o strwythurau yn cael eu hystyried i sicrhau parhad y coetir toredig a bod bywyd gwyllt yn gallu parhau i symud o dan y ffordd. Byddai'r gwaith o liniaru'r effeithiau niweidiol yn cynnwys plannu coetir newydd mewn ardaloedd mawr sydd wedi'u targedu i ddisodli neu wella sgrinio yn yr hirdymor.

Mae Cynllun Gwella Pont Afon Dyfrdwy yr A494 yn ofynnol er mwyn mynd i'r afael â'r Bont bresennol sy'n rhy hen. Bydd y gwelliant yn helpu i fynd i'r afael â'r trefniadau presennol ar gyfer 'rhwystrau igam-ogamu' ar yr A494 tua'r gorllewin, ond ni fydd yn mynd i'r afael â'r problemau cyffredinol o ran tagfeydd traffig yn ardal Coridor Sir y Fflint.

Nid ydym yn rhagweld y bydd angen uwchraddio Pont Sir y Fflint ac fel rhan o gam nesaf y datblygiad, byddwn yn ymchwilio i'r angen am unrhyw lonydd ychwanegol ar yr A55 o Laneurgain i Dreffynnon. Bydd yr ymchwiliad hefyd yn cynnwys asesiad economeg i sicrhau bod unrhyw ofynion am lonydd ychwanegol yn darparu gwerth am arian.

O ran arolygon traffig, cynhaliwyd arolygon cyfweld ar ymyl y ffordd ddiwedd mis Medi a dechrau mis Hydref 2015, yn unol â'r Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru. Bwriadwyd cynnal yr holl arolygon hyn am gyfnod o 12 awr (rhwng 07:00 - 19:00). Cynhaliwyd yr arolygon ar ddydd Mawrth 29 Medi 2015; dydd Mercher 30 Medi 2015; dydd Iau 1 Hydref 2015; a dydd Mawrth 6 Hydref 2015. Ar ben hynny, cynhaliwyd cyfrifiadau awtomatig o'r traffig yn ystod mis Hydref a mis Tachwedd 2015 mewn 14 lleoliad a chynhaliwyd arolygon fideo mewn 5 lleoliad lle casglwyd data am 7 diwrnod ym mhob un.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 68
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Hefyd, cyfrifwyd y mathau o gerbydau â llaw mewn 32 lleoliad ym mis Hydref 2015 dros gyfnod o 12 awr rhwng 07:00 a 19:00 ar un diwrnod arferol o'r wythnos ym mhob lleoliad.

Defnyddiwyd yr arolygon hyn i ddatblygu model traffig o ardal Coridor Sir y Fflint a gafodd ei ddilysu i sicrhau bod y model hwnnw yn cynrychioli llif gwirioneddol y traffig ar y ffyrdd presennol.

Mae tri chyfnod amser wedi'u modelu, fel yr argymhellwyd gan yr Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru. Yn benodol, mae'r model traffig yn cynrychioli diwrnod arferol rhwng dydd Llun a dydd Iau yn 2015 yn unol â'r Canllawiau Modelu Traffig Cenedlaethol. Mae'r modelau yn seiliedig ar awr prysuraf y bore (rhwng 08:00 a 09:00); awr rhwng y cyfnodau prysuraf (cyfartaledd rhwng 10:00 a 16:00); a'r awr prysuraf gyda'r nos (rhwng 17:00 a 18:00).

Roedd canlyniadau'r traffig, felly, yn gynrychiadol ac fe'u defnyddiwyd i ddatblygu model trafndiaeth o ardal Sir y Fflint. Yna, rhagwelwyd y traffig gan ddefnyddio model trafndiaeth i bennu effaith yr opsiynau Coch a Glas. Roedd yr arolygon traffig, felly, yn gynrychiadol yn unol â'r safonau cenedlaethol, ac fe'u defnyddiwyd yn gywir i bennu manteision economaidd yr opsiynau Coch a Glas.

Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus dros gyfnod o ddeuddeg wythnos rhwng 13 Mawrth a 5 Mehefin 2017. Cynhaliwyd dwy arddangosfa gyhoeddus yn ystod yr wythnos a oedd yn dechrau ar 20 Mawrth am ddau ddiwrnod mewn dau leoliad lleol. Dewiswyd cynnal yr arddangosfeydd yn Ewloe a Chei Connah oherwydd fe'u hystyriwyd yn lleoliadau cyfleus a hygyrch ar gyfer y rhan fwyaf o bobl y mae'r opsiynau yn effeithio arnynt. Fe'i hysbysebwyd yn eang drwy amryfal gyfryngau gan gynnwys papurau newyddion, gorsafoedd radio, posteri lleol ac ar ein gwefan. Hefyd, hysbysebwyd arddangosfeydd yr ymgynghoriad cyhoeddus drwy 5000 o llythyrau a ddosbarthwyd i eiddo o fewn 500m o'r llwybrau. Yn dilyn yr adborth, cynhaliwyd arddangosfa bellach ar 10 Mai yng Nghampws Prifysgol Glyndŵr Wrecsam yn Llaneurgain. Mae llythyrau sy'n hysbysebu'r arddangosfa wedi'u dosbarthu i'r rheini y mae'r cynllun wedi effeithio arnynt yn ardal Llaneurgain. Mynychodd 1,842 o bobl yr arddangosfeydd a dychwelwyd 2,436 o holiaduron, gyda 100 o sylwadau pellach wedi dod i law drwy e-bost, llythyron a dros y ffôn. Roedd yr ymgynghoriad, felly, yn eang ac fe'i hystyriwyd yn un effeithiol.

Cyhoeddwyd fy ngweledigaeth ar gyfer trafndiaeth yn y Gogledd a Metro'r Gogledd-ddwyrain ym mis Mawrth 2017. Ein ffocws yw creu hybiau trafndiaeth integredig ar safleoedd cyflogaeth allweddol ledled y Gogledd ac ardal Dyfrdwy-Mersi. Bydd hynny'n ymwneud â gwella'r cysylltedd o fewn, i ac o a rhwng hybiau. Yn y Gogledd, Bangor/Menai, Bae Colwyn/Llandudno/Conwy, Abergele/y Rhyl/Llanelwy, Wrecsam a Glannau Dyfrdwy fydd yr hybiau hyn.

Mae Trafnidiaeth Cymru wedi'i gomisiynu i ddatblygu cynlluniau am orsaf integredig yn Shotton a gorsaf newydd ar gyfer Parcfordd Glannau Dyfrdwy gan weithio mewn partneriaeth â Network Rail a Chyngor Sir y Fflint. Hefyd, dyfarnais £2.8 miliwn o gyllid yn 2017-18 i Gyngor Sir y Fflint am gynlluniau trafndiaeth integredig yn ardal Glannau Dyfrdwy a fydd yn cyfrannu at gyflenwi Metro'r Gogledd-ddwyrain. Roedd y cyllid ar gyfer cynlluniau i wella mynediad i Barc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy ac oddi mewn iddo, drwy gefnogi'r broses o gaffael y gwasanaeth parcio a theithio arfaethedig, gwella gwasanaeth gwennol Glannau Dyfrdwy, darparu cyfleusterau teithio llesol a bws o fewn y Parc, a gwella'r cysylltiad bws o Barth 2 i Barth 3. Yn ogystal â hyn, dyfarnais ychydig dan £1.5 miliwn yn 2018-19 ar gyfer cyfleusterau teithio llesol a bws pellach ym Mharc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy.

Cyhoeddwyd dros £4.3miliwn ar gyfer 2019-20 ar 16 Mai ar gyfer mesurau blaenoriaeth pellach sy'n ymwneud â darparu cyfleusterau o'r fath yng Nglannau Dyfrdwy. Bydd y cynlluniau hyn yn gwella mynediad i Barc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy ac o fewn iddo, a'r Ardal Fenter yn ehangach, gan gysylltu cymunedau gyda swyddi a gwasanaethau. Mae'r cynlluniau hefyd yn cynnig opsiwn teithio carbon isel sy'n galluogi pobl i adael eu cerbydau gartref a fydd o fudd i'r amgylchedd.

Yn gywir,

Ken Skates AC/AM

Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth
Minister for Economy and Transport

**P-05-886 - Stop the Red Route (A55/A494 corridor), Correspondence –
Petitioner to Chair 19.06.19**

**Petition calling on the National Assembly of Wales to urge the Welsh
Government to withdraw its support for the “Red Route” (A55/ A494/ A548
Deeside Corridor Improvement)**

We welcome the Assembly Government’s leadership in recognising the serious threat climate change poses globally through their recent declaration of a Climate Emergency. We also agree with the recent **Prosperity for All: A Low Carbon Wales** document that the ambitious targets necessary for the reduction of emissions requires a fundamental shift in behaviour including *“a modal shift from car dependency to sustainable forms of transport”*.

We further welcome the first First Minister’s decision to scrap the M4 relief road. We note that in reaching his decision he did not question the planning inspector support for the scheme based on value for money and environmental and health grounds (ie. fit to existing WelTAG Guidelines). But that he that he attached *“greater weight than the Inspector did to the adverse impacts that the project would have on the environment”* and that was sufficient to shift the balance to opposing the scheme. As such the Government have effectively set a greatly increased regard against ‘environmental damage’ in assessing development proposals.

The construction of the Red Route will cause extensive environmental damage including the destruction of ancient wet woodland and the destruction and disturbance of many unique natural habitats. This is evidenced by the support our petition has received from many environmental groups including the Woodland Trust and the North Wales Wildlife Trust.

We are told that the Red Route will be to reduce traffic on Aston Hill by **9%** based on today’s traffic figures (or **24%** based on the projections presented for 2037). At a cost of at least £255.4 million (20% of the cost of the M4 Relief Road) we would ask the Assembly Government to reconsider their support for the Red Route and in doing so apply the new *“greater weighting to the adverse impacts that the project would have on the environment”* as applied in the M4 relief road consideration.

The choice of the Red Route as the preferred option was based on the results of a WAG consultation and a previous study (*Reasons for selecting the preferred route*. P14 document WG33176). The consultation was presented as a binary choice between the RED and BLUE routes. We argue that:

- 1) The outcome of the consultation was geographically biased towards those who opposed the Blue route. This point is supported by our petition which was signed by more than 3 x (6 x) times as many people as responded to the consultation and opposed the Red Route. ie. the consultation greatly underestimates the opposition to the Red route and so point 6.2 (*Reasons for selecting ...*) is not valid. **See Section 1 below for detailed evidence.**
- 2) The Red Route costings used in the consultation (Red Route: £255.4m as opposed to Blue Route: £283.0m) were not complete and in consequence the Benefit Cost Ratio presented in the consultation is not correct. Consequently, point 6.3 (*Reasons for selecting ...*) is not valid. **See section 2 below for detailed evidence.**
- 3) The traffic modelling on which the traffic projections used in reaching the decision are not sufficient to show value for money, invalidating point 6.3. **See section 3 for detailed evidence.**

As such the reasons stated for selecting the Red Route as the preferred option (as stated in WG33176) are not valid and so we urge the Welsh Government to withdraw its support for the Red Route.

1) Biased Consultation Outcome

This petition of some 1,500 signatures (1275 online, 150 on paper) opposes the RED route. The petition has been largely supported by residents of Flint, Flint Mountain and Northop indicating strong opposition to the RED route amongst these (non-Deeside) communities. We argue that the original consultation did not provide members of these communities with the same opportunity to respond as it did to Deeside residents (who are more likely to oppose the Blue Route). Our evidence that the consultation outcome was not representative of the views of all the communities impacted by the proposed road schemes is set out below:

- The consultation period was 13th March to the 5th June 2017. Two exhibitions were organised to explain the choice being given were organised in Ewloe (21st-22nd March 2017) and Coleg Cambria (23rd-24th March 2017) both of which have Deeside addresses. We are not aware that these events were particularly advertised to non-Deeside residents.
- The leading question of the consultation was: "*Are you resident in the Deeside area?*" to which **63.3%** of respondents answered yes (WG33176).

- The consultation results highlight a largest cluster of support for the RED Route around the Ewloe/ Deeside area (WG33176, Q13) and area impacted by the Blue route.
- However a substantial number (16,002 based on the 2011 census) of non-Deeside residents are adversely impacted by the RED Route: the residents of Northop, Flint Mountain and Flint (**NB:** Flint Town Council and Northop community council both oppose the Red Route. The traffic modelling presented clearly shows increases in traffic impacting these communities, not to mention a multi-story traffic interchange between Northop and Flint Mountain).
- It was not until the consultation was underway that the omission of Flint and Northop residents was realised (*as acknowledged in the Minister's letter of the 6th June 2019*). A further consultation exhibition to explain the alternative road schemes was organised at **Glyndwr University Northop Campus** but only ran for 1 day, on the 10th May 2017 - only 3 weeks from the end of the (12 week) consultation period. This greatly reduced the opportunity of Northop residents to respond when compared to those on Deeside who had the full 12 weeks. Flint residents had no local consultation despite the likely impacts on their community and strong opposition from Flint's Town Council.
 - **NB:** WG33176 incorrectly states that the Glyndwr Northop Campus event took place on 10th March (before the start of the consultation). It actually took place on the 10th May as confirmed by the Minister.
- The impact of any advertising of the Glyndwr/ Northop event in Flint and Northop was clearly limited given the poor turnout (95 people) compared to the earlier events on Deeside (which attracted nearly 1000 residents) (figures based on Para 5.1 WG33176).
- The impact of the greatly reduced consultation on the response rate from Flint and Northop residents is clearly evident in the limited figures presented in WG33176 (Q13 numbers of responses: Ewloe: 754; Flint & Northop: 152).
 - **NB:** *We note that the figures quoted for attendance at the public consultation vary by a factor of two between paragraphs 3.4 and 5.1 of document WG33176.*

2) Presentation of Value for Money

In the consultation the construction costs were presented as: Red Route £255.4 million and Blue Route £283.0 million. However we argue that the Red Route costs are significantly underestimated due to a number of omissions:

- There are safety issues with the current A494 identified in the Stage 2 study (WG33176 para 2.2 and objective 4). These include *“the alignment of the A494/A55 junction at Ewloe and highway layout on the A494, including several junctions”*. The correction of these issues is included in the costing of the Blue Route but not the Red Route.
- However, as the construction of the Red Route will only reduce traffic flow by an average of 9% on the A494 (when comparing to today’s figures) the correction of the A494 safety issues will still need to be carried out, in parallel with the construction of the Red Route. As such these costs need to be added to the cost of the Red Route.
- The additional costs associated with the upgrade of the Flintshire Bridge have not been included. We understand that a £500,000 survey of works required to upgrade the bridge to accommodate the Red Route have already been carried out. We note from the Minister’s letter of the 6th June 2019: *“We are not anticipating needing to upgrade the Flintshire Bridge ...”*. This is not what we have heard from Flintshire County Council. Perhaps he could reassure us by providing us with a letter in which he clearly states that there will be no costs for works the Flintshire Bridge, to Flintshire Council Taxpayers or to the Assembly Government, associated with the construction of the Red Route?
- As the Minister states in his letter, the A494 Dee Bridge renewal scheme (an uncosted part of the Blue Route) is shortly to go ahead irrespective of proposed route selected. (Although the Minister does not appear to believe the widening of the A494 will not solve Deeside traffic congestion problems)? It would make sense to wait and see, and to assess the impact these works have before committing to spending a further quarter of a billion pounds on either the Blue or the Red Options?).
- The addition of these significant extra costs to the total Red Route cost would make this route the more expensive and also impact the benefit-cost ratio given.

3) Inappropriate traffic modelling assumptions invalidate WelTAG Guidelines for value for money

We thank the Minister (6/6/2019) for confirming the information we have received regarding the traffic projections, ie. that forecasts for the two routes are based on day time, week day traffic surveys, outside of holiday times, using standard assumptions as recommended by national traffic appraisal guidance. The accuracy of

the traffic modelling is therefore dependent on the applicability of these 'standard' assumptions when applied to modelling A55/ A494 traffic flow.

However we argue traffic flow on the A55/ A494 does not conform to standard flow patterns as these roads provide the main access to popular tourist destinations (North Wales coast and Snowdonia) and also forms part of the Euro-route E22 linking the Ports of Hull and Holyhead.

The personal experience of the petitioners is that, aside from accidents, the heaviest traffic tends to occur at weekends and during holiday periods. We note from the Minister's letter that the traffic flow model has not been validated for these busy periods and so the model predictions cannot be trusted for the busiest times.

The main reason for the holdups is that there is a long hill west out of Northop towards Holywell (see figure 1). We note from the Minister's letter he concedes that this is an issue, but that there is no firm commitment to a 3rd (crawler) lane on this hill to help alleviate this problem. A persistent problem linked to the hold-ups on the section of the A55 between the Ewloe Interchange and Holywell are major traffic hold-ups in Flint (as shown in figure 1).

We are surprised to note that the traffic forecasts and journey times provided in the consultation do not appear to consider the impact of the hill westbound, despite its proximity to the proposed Northop Interchange (see figure 1 below).

Given the A55/ A494 form part of the Euro-route E22 with some 500 lorries passing each way (to/ from Holyhead) daily, 99% of which are linked to trade with the EU (Freight in Wales Statistics 2014) we find it very surprising, given the cost of the Red Route, that no consideration has been given to the impact of BREXIT on traffic flow.

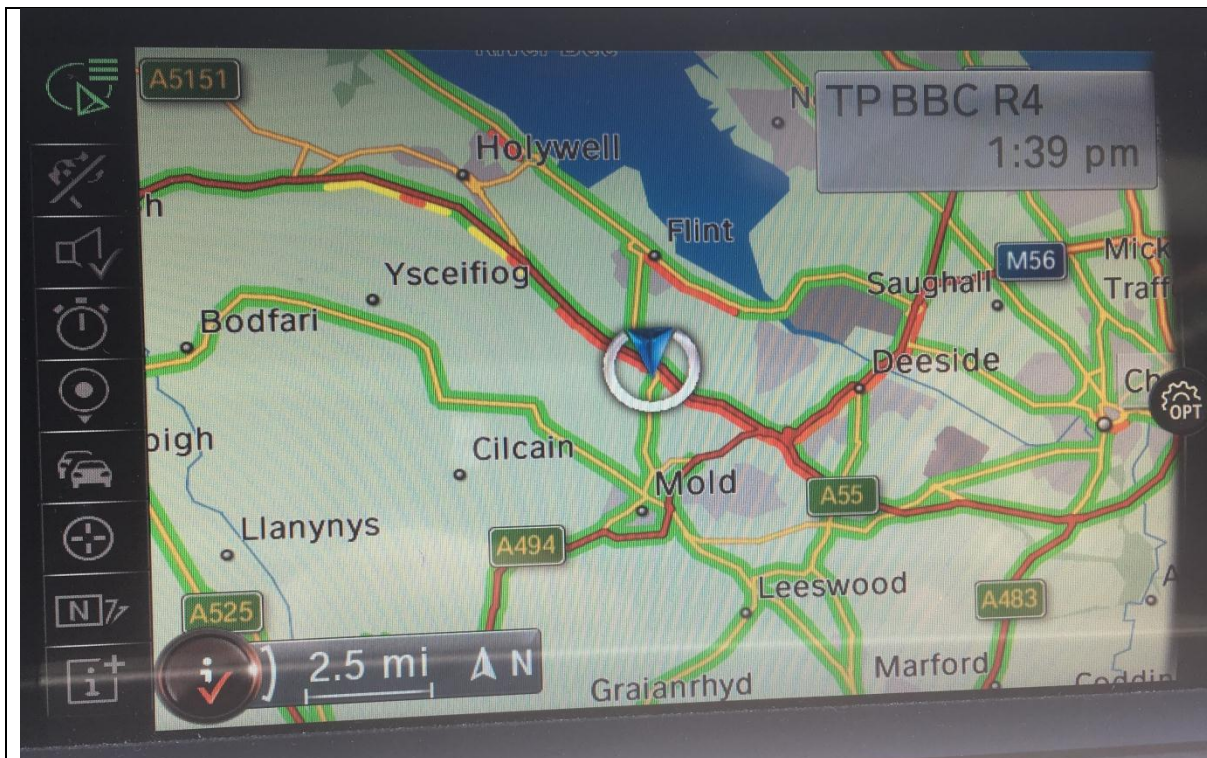

Figure 1: Traffic flow in north east Wales on Saturday 20th April. The sections of road coloured red indicate major traffic hold-ups. The silver circle with the arrow indicates the point at which the proposed Red Route will feed west bound traffic onto the A55. Note that the west bound traffic is held up some 3 miles beyond proposed Northop Interchange. Also note the 3 mile tailback into Flint.

In conclusion we argue that the public consultation outcome, costs used in the consultation and the traffic projections used in the consultation, on which the Assembly Government's decision was based, are flawed and as such the Assembly Government should withdraw their support for the Red Route.

P-05-888 Gwneud TGAU Iaith Gymraeg yn orfodol ym mhob ysgol yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Gwion Rhisiart, ar ôl casglu cyfanswm o 175 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Ar hyn o bryd, mae'r iaith Gymraeg yn orfodol naill ai fel iaith gyntaf neu ail iaith ym mhob un o ysgolion y wladwriaeth yng Nghymru. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gymwys i ysgolion preifat, nad ydynt yn dilyn y cwricwlwm cenedlaethol. Mewn sawl achos, mae disgyblion yn gadael ysgolion preifat yn methu â siarad gair o Gymraeg. Os ydym am wneud cynnydd gyda'n hiaith, ac am gyrraedd targed y llywodraeth o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, rhaid inni roi'r cyfle i bob plenty yng Nghymru ddysgu. Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i:- wneud TGAU Cymraeg Ail iaith yn orfodol ym mhob ysgol yng Nghymru yn ôl y gyfraith ar gyfer y cwricwlwm newydd yn 2022.

Gwybodaeth ychwanegol:

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Canol Caerdydd
- Canol De Cymru

Gwneud TGAU Cymraeg yn orfodol ym mhob ysgol

Y Pwyllgor Deisebau | 26 Mehefin 2018
Petitions Committee | 26 June 2018

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-888

Teitl y ddeiseb: Gwneud TGAU Cymraeg yn orfodol ym mhob ysgol yng Nghymru

Testun y ddeiseb: Ar hyn o bryd, mae'r Iaith Gymraeg yn orfodol naill ai fel iaith gyntaf neu ail iaith ym mhob un o ysgolion y wladwriaeth yng Nghymru. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gymwys i ysgolion preifat, nad ydynt yn dilyn y cwricwlwm cenedlaethol. Mewn sawl achos, mae disgyblion yn gadael ysgolion preifat yn methu â siarad gair o Gymraeg. Os ydym am wneud cynnydd gyda'n hiaith, ac am gyrraedd targed y llywodraeth o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, rhaid inni roi'r cyfle i bob plentyn yng Nghymru ddysgu. Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i:– wneud TGAU Cymraeg Ail Iaith yn orfodol ym mhob ysgol yng Nghymru yn ôl y gyfraith ar gyfer y cwricwlwm newydd yn 2022.

Y cefndir

Y Cwricwlwm Cenedlaethol

Mae'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru wedi'i sefydlu yn [Neddf Addysg 2002](#). Mae hyn yn nodi mai dim ond mewn ysgolion a gynhelir y mae'r Cwricwlwm Cenedlaethol yn berthnasol. Mae adran 97 yn diffinio 'ysgol a gynhelir' fel:

- unrhyw ysgol gymunedol, sefydledig neu wirfoddol a gynhelir gan awdurdod addysg lleol yng Nghymru, neu
- ac eithrio pan nodir fel arall, unrhyw ysgol arbennig gymunedol neu sefydledig arbennig a gynhelir gan awdurdod addysg lleol yng Nghymru ac nad yw wedi'i sefydlu mewn ysbyty;

Cymraeg yn y Cwricwlwm Cenedlaethol

Mae adrannau 105 a 106 o Ddeddf 2002 yn gwneud y Gymraeg yn orfodol yn y Cwricwlwm Cenedlaethol mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg hyd ddiwedd Cyfnod Allweddol 4. Fel y nodwyd uchod, dim ond mewn ysgolion a gynhelir y mae'r Cwricwlwm Cenedlaethol yn berthnasol.

Yng Nghyfnod Allweddol 4, mae ysgolion yn cofrestru disgyblion i sefyll arholiad Cymraeg iaith gyntaf neu ail iaith TGAU, neu gallant benderfynu **peidio â'u cofrestru am unrhyw gymhwyster o gwbl**. Er bod Cymraeg yn bwnc gorfodol yn y cwricwlwm cenedlaethol, **nid yw'n orfodol cofrestru dysgwyr i sefyll arholiad TGAU nac unrhyw gymhwyster arall**. Er ei bod yn orfodol astudio Cymraeg iaith gyntaf neu ail iaith fel pwnc, yr **ysgolion sy'n penderfynu ynghylch cymwysterau penodol, a gwneir y penderfyniadau hynny'n lleol**. Fodd bynnag, mae'r [Gorchymyn Cymraeg Ail Iaith](#) (PDF 2.21MB) (Gorffennaf 2015) yn datgan y dylid sicrhau bod dulliau asesu ac achredu priodol ar gael i bob dysgwr.

Ysgolion annibynnol

Rhaid i bob ysgol annibynnol yng Nghymru gofrestru â Llywodraeth Cymru. Mae [Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol \(Cymru\) 2003](#), a wnaed o dan Ddeddf Addysg 2002, yn nodi'r safonau y mae'n rhaid i bob ysgol annibynnol eu bodloni er mwyn cofrestru ac er mwyn parhau i fod yn gofrestredig. Mae'r rheoliadau hyn yn cynnwys ansawdd yr addysg y mae'r ysgol yn ei darparu.

Mae paragraff 1(2) o'r Atodlen yn nodi nifer o **feysydd** (yn hytrach na phynciau) y mae'n rhaid i ysgolion annibynnol eu cynnwys yn eu cwricwlwm. Yn ôl [Canllawiau Llywodraeth Cymru](#) [PDF 469KB], ni fwriedir i'r rheoliadau ragnodi'r modd y mae ysgol yn trefnu ei chwricwlwm ond dylai ysgolion sicrhau bod disgyblion yn cael profiadau yn y meysydd a nodir yn llythyr y Gweinidog Addysg at y Pwyllgor. Un o'r rhain yw 'ieithyddiaeth'. Rhaid i gynlluniau gwaith a chynlluniau eraill ddangos sut mae pob maes yn cael ei gynnwys yng nghwricwlwm yr ysgol. Yng nghyd-destun 'ieithyddiaeth', mae'r cyfarwyddyd yn nodi'r canlynol:

mae'r maes hwn yn ymwneud â datblygu sgiliau cyfathrebu disgyblion a chynyddu eu meistrolaeth o iaith drwy wrando, siarad, darllen ac ysgrifennu. Ym mhob ysgol rhaid cael gwersi Cymraeg a Saesneg ysgrifenedig a llafar. Bydd llawer o ysgolion hefyd yn dysgu ieithoedd eraill.

Y camau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cymryd

Grŵp Adolygu Cymraeg ail iaith

[Ar 17 Gorffennaf 2012, cyhoeddodd Leighton Andrews, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd](#), y byddai'n sefydlu Grŵp i adolygu Cymraeg ail iaith, gan nodi bod safonau a chyrhaeddiad ym maes addysg Gymraeg ail iaith yn is nag ydyw mewn pynciau eraill. Gofynnwyd i'r Grŵp, a gadeiriwyd gan yr Athro Sioned Davies, ystyried sut y dylid newid y modd y caiff Cymraeg ail iaith ei haddysgu a'i hasesu yng Nghyfnodau Sylfaenol 3 a 4 i alluogi rhagor o ddysgwyr i ddefnyddio'r iaith yn eu gwaith ac yn y gymuned yn y dyfodol.

Cyhoeddodd y Grŵp Adolygu ei adroddiad, sef [Un iaith i bawb: Adolygu Cymraeg ail iaith yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4](#) [PDF 191KB] (Medi 2013) gan wneud nifer o argymhellion, gan gynnwys y dylai Cymraeg ail iaith barhau i fod yn bwnc statudol yn y Cwricwlwm Cenedlaethol

a pharhau i fod yn bwnc gorfodol i bob disgybl yng Nghymru tan ddiwedd Cyfnod Allweddol
4. Argymhelliad arall oedd y dylai Llywodraeth Cymru wneud y canlynol:

adolygu'r rhaglen astudio Cymraeg, dros gyfnod o dair i bum mlynedd, a defnyddio'r Fframwaith Llythrennedd Cenedlaethol ar gyfer Cymraeg fel sylfaen ar gyfer cwricwlwm diwygiedig gan gynnwys:

- un continwwm o ddysgu Cymraeg, ynghyd â disgwyliadau clir ar gyfer disgyblion sy'n dysgu Cymraeg mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, cyfrwng Cymraeg a lleoliadau dwyieithog; a
- chanllawiau, deunyddiau cefnogi a hyfforddiant. O ganlyniad byddai'r elfen Cymraeg ail iaith yn y rhaglen astudio Cymraeg yn cael ei disodli ynghyd â'r term Cymraeg ail iaith.

Y cwricwlwm newydd i Gymru

Cafodd argymhellion yr adroddiad mewn perthynas â'r cwricwlwm eu hystyried gan yr Athro Graham Donaldson yn ei adolygiad o'r cwricwlwm cenedlaethol, [Dyfodol Llwyddiannus](#) [PDF 2MB] (Chwefror 2015). Argymhellodd yr Athro Donaldson hefyd y dylai'r Gymraeg barhau i fod yn orfodol hyd at 16 oed ac y dylai ysgolion hefyd ganolbwyntio o'r newydd ar ddysgu Cymraeg yn bennaf fel cyfrwng cyfathrebu, yn enwedig dealltwriaeth a chyfathrebu ar lafar.

Ar 28 Ionawr 2019, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Cenhadaeth Genedlaethol: Cwricwlwm Gweddnewidiol Cynigion am fframwaith deddfwriaethol newydd](#) [PDF 2MB]. Roedd yr ymgynghoriad yn ceisio barn am gynigion i ddeddfu i weithredu trefniadau'r cwricwlwm newydd yn hytrach na chynnwys manwl y cwricwlwm newydd. Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 25 Mawrth 2019. Mae'r ymgynghoriad yn nodi mai'r bwriad yw cynnwys darpariaeth i'r Gymraeg fod yn elfen orfodol o gwricwlwm newydd Cymru a hynny i bob dysgwr o oedran ysgol gorfodol (3–16 oed). Mae'n nodi:

3.98 Bydd gofyniad ar gyfer Cymraeg, Saesneg ac Ieithoedd Rhyngwladol yn cael ei nodi ym Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Rhifedd ar gyfer pob dysgwr. Ar hyn o bryd, bydd cynnwys arfaethedig Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu (gan gynnwys yr elfennau y cyfeirir atynt ar hyn o bryd fel Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig; Gwybodaeth, Sgiliau a Phrofiadau, a'r Deilliannau Cyflawni) yn cael ei nodi mewn canllawiau statudol a bydd yn seiliedig ar un continwwm ar gyfer dysgu ieithoedd.

3.99 O fewn y Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu newydd, bydd yr holl ddysgwr yn dilyn yr un cwricwlwm ar gyfer dysgu Cymraeg ar hyd y continwwm, gan ddileu'r termau Cymraeg iaith gyntaf ac ail iaith a dileu'r rhaglenni astudio cysylltiedig. Mae'r Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu wedi ei lunio i gydnabod bod cyflymder y dysgu yn amrywio mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg ac ysgolion cyfrwng Saesneg.

Bydd Cwricwlwm newydd Cymru yn ofyniad statudol mewn ysgolion a gynhelir yn unig.

Cymraeg 2050:

[Cymraeg 2050: miliwn o siaradwyr Cymraeg \[PDF 3MB\] \(2017\)](#) yw strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg. Mae'r strategaeth yn cynnwys nifer o dargedau mewn perthynas ag addysg gan gynnwys:

- Cynyddu cyfran y dysgwyr sy'n gadael yr ysgol yn gallu siarad Cymraeg;
- Cynyddu cyfran y dysgwyr mewn addysg cyfrwng Cymraeg.
- Cynyddu nifer yr athrawon sy'n addysgu'r Gymraeg neu'n addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref: P-05-888
Ein cyf/Our ref: KW/06210/19

Janet Finch-Saunders AC
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Government.Committee.Business@gov.wales

29 Mai 2019

Annwyl Janet

Diolch am eich llythyr dyddedig 22ain o Fai 2019 ar ran y Pwyllgor Deisebau parthed gwneud Cymraeg Ail Iaith yn ofynol ym mhob ysgol yng Nghymru gan gynnwys ysgolion annibynnol wrth gyflwyno'r cwricwlwm newydd.

Ni fydd yna wahaniaeth rhwng iaith gyntaf ac ail iaith yn y cwricwlwm newydd gan fydd dysgwyr yn gwneud Cymraeg o fewn y Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu. Yn y Maes Dysgu a Phrofiad hwn fydd yr holl ddysgwyr yn dilyn yr un cwricwlwm ond gyda disgwyladau fydd yn adlewyrchu'r wahanol gyflymder a dyfnder y dysgu ar gyfer y rhai a addysgir yn bennaf trwy'r Gymraeg a'r rhai a addysgir yn bennaf trwy'r Saesneg.

Bydd y disgwyladau ar gyfer Cymraeg mewn ysgolion Cyfrwng Saesneg yn cael eu hadolygu a'u cynyddu dros amser i adlewyrchu profiad newidiol o ddysgu Cymraeg wrth i'r cwricwlwm newydd cael ei gyflwyno dros amser wrth i ni weithio tuag at ein gôl o filiwn o siaradwyr erbyn 2050.

Gan droi at ysgolion annibynnol, mae'r deisebydd yn cydnabod nad yw ysgolion annibynnol yng Nghymru yn dilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol ac felly ddim yn gorfod dysgu Cymraeg, boed yn iaith gyntaf neu yn ail iaith. Bydd y sefyllfa yma'n parhau gyda'r cwricwlwm newydd.

Mae ysgolion annibynnol yn annibynnol yn eu llywodraethiant, felly, nid oes gan Lywodraeth Cymru'r pwerau i fynnu fod dysgu Cymraeg yn ofynnol ym mhob ysgol annibynnol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 82
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

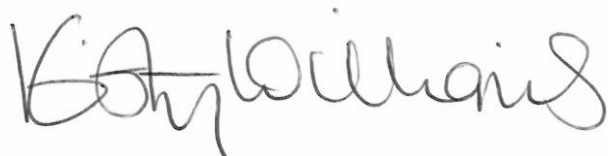
Er nad yw'n ofynnol i'r ysgolion hyn ddilyn y Cwricwlwm Cenedlaethol, mae'n rhaid i ysgolion annibynnol rhoi profiadau i'w disgyblion o'r saith maes dysgu canlynol ac mae'n rhaid yw cynlluniau gwaith ddangos sut mae pob maes yn cael eu gweu mewn i gwricwlwm yr ysgol:

- Ieithyddiaeth
- Mathemateg
- Gwyddoniaeth
- Technoleg
- Y dyniaethau a gwyddoniaeth gymdeithasol
- Ymarfer corfforol
- Estheteg a chreadigol

Fel rhan o ieithyddiaeth gall ysgolion annibynnol ddewis ddarparu gwersi Cymraeg os y dymument, ond dewis unigol iddynt hwy yw hyn.

Hyderaf fod hyn yn egluro pethau parthed ysgolion annibynnol ac addysgu'r Gymraeg.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

**P-05-888 - Make GCSE Welsh Language compulsory in all schools in Wales,
Correspondence – Petitioner to Committee, 19.06.19**

It is fundamentally important that we ensure that Welsh language education is given properly in all schools. The Welsh Second Language course is extremely flawed in the ways that it is not intense enough, it only prepares you for an exam as opposed to being able to hold a conversation, and untrained teachers are teaching it. Geography or Maths teachers who just happen to speak Welsh are teaching it, however this is simply not good enough. We need properly trained Welsh teachers. Lastly, many schools are not offering Welsh at A Level and GCSE standards are plummeting. If we are to reach 1 million speakers by 2050, we must ensure that schools deliver Welsh language courses at good quality and with proper training.

Diolch,

Gwion Rhisiart WYPM

P-05-717 Sefydlu Hawliau Mynediad Cyhoeddus Statudol i Dir a Dŵr Mewndirol at Ddibenion Hamdden a Dibenion Eraill

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Waters of Wales ac ystyriwyd gan y Pwyllgor am y tro cyntaf yn ystod Tachwedd 2016, ar ôl casglu 3,045 llofnod ar lein a 433 llofnod bapur – cyfanswm =3,478.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i weithredu Bil i sefydlu hawliau mynediad statudol cyhoeddus i dir a dŵr mewndirol at ddibenion hamdden a dibenion eraill. Dylai'r Bil hwn ymgorffori hawliau a chyfrifoldebau mynediad ar gyfer y cyhoedd yn yr un ffordd ag y mae Deddf Diwygio Tir (yr Alban) 2003 yn annog defnydd cydweithredol o'r awyr agored ar gyfer gweithgareddau hamdden iach ac isel eu heffaith. Rhaid i'r Bil ymgorffori hawliau mordwyo cyhoeddus ar gyfer dŵr mewndirol, a chaniatáu mynediad at ddŵr ac ar hyd dŵr. Rhaid iddo gael gwared ar y diffyg eglurder cyfreithiol a'r cyfyngiadau sy'n gweithredu fel rhwystr i chwaraeon a gweithgareddau hamdden, yn ogystal â'r gwaith o hyrwyddo Cymru fel lle sy'n croesawu gweithgareddau hamdden iach, twristiaeth a gweithgareddau anturus ar bob lefel o gyfranogiad a mwynhad.

Gwybodaeth ychwanegol

Bwriad Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 (i) oedd darparu mynediad cyhoeddus mawr ei angen i gefn gwlad. Cyn gweithredu'r ddeddf hon, fodd bynnag, roedd hi eisoes wedi colli llawer o'r manteision cyhoeddus a fwriadwyd. Er enghraifft, roedd yn ceisio gwahardd y cyhoedd o ddŵr mewndirol. Roedd y ddeddf yn gymhleth, yn ddrud, ac yn methu â darparu'r mynediad i dir a dŵr sydd ei angen ar y cyhoedd yn gyffredinol. Roedd ymarfer mapio'r ddeddf ar ei phen ei hun wedi costio bron i £8 miliwn i fynd i'r afael ag anghenion y ganran fach o'r cyhoedd sydd am gael mynediad i ardaloedd yr ucheldir. Cymerodd Llywodraeth Cymru gyfrifoldeb dros y mater hwn yn 2009 (ii), ac eto, ar ddiwedd 2015, nid yw mynediad i dir at ddibenion hamdden yn diwallu anghenion y cyhoedd yn gyffredinol, ac nid

oes cynnydd wedi'i wneud o ran y mater o fynediad i ddŵr. I'r gwrthwyneb, mewn rhai achosion, mae mentrau costus sydd wedi'u cymeradwyo a'u cefnogi gan Lywodraeth Cymru wedi arwain at lai o fynediad i ddŵr mewndirol. Mae dwy Lywodraeth Cymru yn olynol wedi cydnabod yr angen am newid, ond maent wedi dewis proses sy'n cynnal y sefyllfa bresennol. Mae Llywodraeth Cymru ei hun wedi cyfaddef bod y broses 3-blynedd, sydd wedi costio o leiaf £2.4 miliwn, wedi methu â chyrraedd y nod. Yn hytrach, mae'r broses hon yn amlwg wedi lleihau cyfleoedd—er enghraifft, o ran mynediad i ddŵr mewndirol. Rhoddodd yr Alban ddatrysiad parhaol ar waith drwy ddeddfwriaeth diwygio tir (iv) am gost ddeddfwriaethol o £200,000, gyda chost derfynol o tua £3 miliwn, gan gynnwys cost ymgyrch deledu ac addysg gyhoeddus (v).

i) Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/37/contents/enacted> [Opens in a new browser window]

ii) (Adroddiad Ymchwiliad Byr y Pwyllgor Deisebau ar fynediad ar hyd dŵr mewndirol, Mawrth 2009

https://dl.dropboxusercontent.com/u/62377602/Welsh_Government_Letter_RefTOJG0126513_16Oct2013.pdf [Opens in a new browser window]

iii) (Deddf Diwygio Tir (yr Alban) 2003

<http://www.legislation.gov.uk/asp/2003/2/contents/enacted> [Opens in a new browser window]

iv) BIL DIWYGIO TIR (YR ALBAN) – NODIADAU ESBONIADOL (A DOGFENNAU ATODOL ERAILL)

http://www.scottish.parliament.uk/S1_Bills/Land%20Reform%20%28Scotland%29%20Bill/b44s [Opens in a new browser window]

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Mynwy Dwyrain
- De Cymru

Ein cyf/Our ref HB/05322/19

National Assembly for Wales Petitions Committee

SeneddPetitions@assembly.wales

12 June 2019

Dear Janet,

Thank you for your letter dated 24 May regarding the Petition P-05-717: *Establish Statutory Public Rights of Access to Land and Water for Recreational and Other Purposes*. You have requested views on the comments made by the petitioners (Waters of Wales) and detail about the Government's intended approach to resolving issues around access to inland waters.

I recognise that both angling and paddle sport recreations deliver important tourism, socio-economic, health and wellbeing benefits for Wales. Access to inland water has long been a contentious issue with both user communities passionately believing that they are in the right, both legally and morally. These highly polarised views have hindered efforts to reduce the conflict between users to date. I believe that access to water now needs to be considered as part of a wider approach, not in isolation. We need to broaden the debate and ask what Wales wants from its inland waters, and the role that access rights have in delivering this.

To try to resolve this stalemate, I have asked the National Access Forum to give particular priority to laying the ground work for greater dialogue on inland waters issues that is needed. I am also seeking specialist advice from Natural Resources Wales, who are the Government's advisers on access matters which will include possible non-legislative approaches. However, I recognise that options may be limited given that we have tried to promote VAAs (Voluntary Access Agreements) before, with little take-up.

I strongly feel that the long term answer needs to come from stakeholders and have encouraged them, through my Written Statement, to find a practical joint solution. I hope that by focussing on what we share, rather than our differences, may help to find solutions and reach some form of consensus.

Should I not be satisfied of reasonable progress within 18 months, I plan to consider future legislation on access to water. However, at this stage I do not have a set view of what any such legislation would look like.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Hannah.Blythyn@llyw.cymru
Correspondence.Hannah.Blythyn@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 88
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Waters of Wales raised a number of questions in their letter dated 25 April.

1. Why is the strategy not based on a presumption in favour of access?

Welsh land has the potential to deliver significant benefits for all the people of Wales. In developing a strategy, I am mindful that we must seek to maintain the right balance between different stakeholders.

2. Why is lifting restrictions on access to man-made bodies of water not even to be considered?

Following careful consideration of all the consultation responses, I believe that there are particular safety concerns with allowing water based recreation on man-made bodies of water.

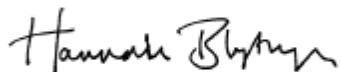
3. How will the representativeness and independence of the 'Access Reform Group' be established and protected?

The Access Reform Group will be comprised of experts in the field and will as part of its remit, be speaking to a number of important stakeholders. Members of the Group will be challenged to work together constructively to achieve progress. They will be expected to sign up to a Terms of Reference, which will require members to take on board others' perspectives and find ways to overcome differences. Following a period of investigation of approximately 18 months, the group will report back to me. Details regarding membership of the Access Reform Group are still being finalised.

4. Why are verbal commitments, reportedly made in meetings around the country, not formally included in the report, to enable measurement of progress against them?

I am unclear what verbal commitments have reportedly been made.

Yours sincerely,

Hannah Blythyn AC/AM

Y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol

Deputy Minister for Housing and Local Government

Fair, shared, sustainable open access for ALL!

Mynediad agored cynnaladwy i BAWB!

admin@watersofwales.org

Wednesday, June 19, 2019

Dear Petitions Committee Members

Thank you for the opportunity to reply to the Minister's written statement dated 12 June 2019.

We are surprised and disappointed that the Minister persists in presenting the issue in terms of a polarised conflict between two distinct user-groups. 'Waters of Wales – Dyfroedd Cymru' exists to represent the interests of the diverse public for whom considerable health and wellbeing benefits can be obtained through sustainable recreation in, on or beside water.

The needs of the wider public cannot be met by continuing to treat this aspect of the public interest as a polarised issue between two user-groups. Nor can the interests of the wider public be addressed by two single-interest parties seeking resolution by voluntary 'negotiation' where one has the automatic right to present the terms and of veto, another tries to 'negotiate' from a position of inequality, and the wider public is not even given a seat at the table.

Waters of Wales – Dyfroedd Cymru's petition reflects the diverse needs of the public, as does the Land Reform (Scotland) Act which we, and a former Welsh Assembly Petitions Committee Inquiry, advocate as a model for Wales.

We welcome the Minister's comment: *"I believe that access to water now needs to be considered as part of a wider approach, not in isolation. We need to broaden the debate and ask what Wales wants from its inland waters, and the role that access rights have in delivering this."* which is in accord with our values, but is strangely at variance with the Minister's stated intentions. The 'stalemate' to which the Minister refers, is of Welsh Government's own making; the result of repeating the same actions, which by its own admission, have consistently failed in the past.

In direct response to the Minister's comments on our letter dated 25 April:

Q. *"Why is the strategy not based on a presumption in favour of access?"*

A. *"Welsh land has the potential to deliver significant benefits for all the people of Wales. In developing a strategy, I am mindful that we must seek to maintain the right balance between different stakeholders."*

Every other devolved administration has acted to clarify the public right. Most recently, Scotland did so at the first opportunity on attaining the necessary powers. Achieving and maintaining the right balance between stakeholders has been shown to work by starting

Waters of Wales (WoW) is a community of independent campaigners for legislation enshrining public rights of fair, shared, sustainable open access to inland water in Wales.

Mae DC (Dyfroedd Cymru) yn gymuned o ymgyrchwyr annibynnol ar gyfer deddfwriaeth sy'n corffori hawliau cyhoeddus i fynediad agored cynnaladwy i ddwyffyrdd mewndirol yng Nghymru.

Tudalen y pecyn 90

Fair, shared, sustainable open access for ALL!

Mynediad agored cynnaladwy i BAWB!

admin@watersofwales.org

with a presumption in favour of access then, IF problems arise, addressing exceptions to open access an evidence-basis using the least restrictive option.

Q. *“Why is lifting restrictions on access to man-made bodies of water not even to be considered?”*

A. *“Following careful consideration of all the consultation responses, I believe that there are particular safety concerns with allowing water-based recreation on man-made bodies of water.”*

Every activity and environment has its own particular safety concerns. Banning an activity does not prevent tragic occurrences, rather it prevents measures to improve safety and public awareness of risk.

Scotland addresses the issue by their ‘Outdoor Access Code’, underpinned by the principle of ‘volenti non fit injuria’ and a programme of public educationⁱ. USEFUL, TRUTHFUL, signage where needed is more effective than a blanket ban, and numerous examples of good practice exist in Scotland, England AND Wales.ⁱⁱ ⁱⁱⁱ.

Q. *“How will the representativeness and independence of the ‘Access Reform Group’ be established and protected?”*

A. *“The Access Reform Group will be comprised of experts in the field and will as part of its remit, be speaking to a number of important stakeholders. Members of the Group will be challenged to work together constructively to achieve progress. They will be expected to sign up to a Terms of Reference, which will require members to take on board others’ perspectives and find ways to overcome differences. Following a period of investigation of approximately 18 months, the group will report back to me. Details regarding membership of the Access Reform Group are still being finalised.”*

Our response to this Q/A is covered in appendix 1.

In conclusion, our reply to the Ministers’ previous statement to this committee outlined the 4-year cycle which this issue has repeated since 2007. The Minister’s most recent letter demonstrates how the cycle will be repeated (see appendix 1 attached).

Mindful that cost of the previous government-sponsored attempt to increase public access to water, which resulted in no net gain, cost the taxpayer about the same as the legislative cost of the Land Reform (Scotland) bill, and in view of the circular nature of the process to date, we would like to ask two more questions:

- Can Welsh Government demonstrate how the expenditure of public money on ‘voluntary’ arrangements between discrete parties has benefited the wider public?
- Given that the proposed 18-month process and review will take us, once again, up to an election, is it reasonable for the present government to expect to achieve an outcome from their proposed approach?

Yours sincerely

Pam Bell

For Waters of Wales – Dyfroedd Cymru

Waters of Wales (WoW) is a community of independent campaigners for legislation enshrining public rights of fair, shared, sustainable open access to inland water in Wales.

Mae DC (Dyfroedd Cymru) yn gymuned o ymgyrchwyr annibynnol ar gyfer deddfwriaeth sy'n corffori hawliau cyhoeddus i fynediad agored cynnaladwy i dyfroedd mewndirol yng Nghymru.

Fair, shared, sustainable open access for ALL!

Mynediad agored cynnaladwy i BAWB!

admin@watersofwales.org

Appendix 1.

Patterns in the cycle of this process.

1 – The Minister acknowledges that legislation is the answer, but tries to bring pressure to bear on the negotiation process as a way of avoiding legislation:

In 2007 the (then) Chair of ACA and CEO of WyeUsk Foundation wrote:

“Passing such a bill has already happened in Scotland and ‘in the pipeline’ there is a Welsh act that could allow it to be passed on our rivers. You may also be aware of the strong lobbying by WCA for this to happen. For our part we lobbied to continue with agreed access as the way forward and the Assembly gave us a 100% grant to re-establish the canoeing arrangements on the Wye and Usk, against a clear signal that the alternative would likely be open and free access all year. I should stress that no other funding is being used for this purpose.”

In June 2019 the Minister wrote:

“... However, I recognise that options may be limited given that we have tried to promote VAAs (Voluntary Access Agreements) before, with little take-up. I strongly feel that the long-term answer needs to come from stakeholders and have encouraged them, through my Written Statement, to find a practical joint solution... Should I not be satisfied of reasonable progress within 18 months, I plan to consider future legislation on access to water...”

2 – The issue is pushed down the line by repeated consultation until there is no time for government to act:

In 2015-16, the consultation findings were repeatedly delayed until they were finally “Left on the table to inform the next government.”

The Minister has now written: “Should I not be satisfied of reasonable progress within 18 months, I plan to consider future legislation on access to water.”

This will take us close to another election. Will the results of the review once again be “left on the table to inform the next government” as happened in 2016?

Waters of Wales (WoW) is a community of independent campaigners for legislation enshrining public rights of fair, shared, sustainable open access to inland water in Wales.

Mae DC (Dyfroedd Cymru) yn gymuned o ymgyrchwyr annibynnol ar gyfer deddfwriaeth sy'n corffori hawliau cyhoeddus i fynediad agored cynnaladwy i dyffwrdd mewndirol yng Nghymru.

Fair, shared, sustainable open access for ALL!

Mynediad agored cynnaladwy i BAWB!

admin@watersofwales.org

References

ⁱ Scottish Water 2016: Encouraging Responsible Use of Scottish Water Assets. www.scottishwater.co.uk/-/media/ScottishWater/Document-Hub/Key-Publications/Freedom-of-Information/190718PublicAccessToLandAndWaterDec16.pdf

ⁱⁱ RoSPA 2018: Managing Safety at Inland Waters.
<https://1drv.ms/b/s!AvvhfAJqO9K8gqQLPajn5txE3rzACA>

ⁱⁱⁱ https://www.outdoorswimmingsociety.com/wp-content/uploads/2018/11/Guide-To-Inland-Bathing-Areas-2018_small.pdf?fbclid=IwAR2xhEJWJOAfLht3_4XequmKI9GhZfjNTdpCID176wJFvRIO-GWn9kXq3YA

Waters of Wales (WoW) is a community of independent campaigners for legislation enshrining public rights of fair, shared, sustainable open access to inland water in Wales.

Mae DC (Dyfroedd Cymru) yn gymuned o ymgyrchwyr annibynnol ar gyfer deddfwriaeth sy'n corffori hawliau cyhoeddus i fynediad agored cynnaladwy i dyfroedd mewndirol yng Nghymru.

Eitem 6.2

P-05-775 Caewch y bwllch sy'n ymwneud â gweithio trawsffiniol ac is-gontractio yn y gyfraith trwyddedu tacsis.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Taxi Drivers of Cardiff, ar ôl casglu 390 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru, yng nghyd-destun ei hymgyngoriad ar y diwygiadau i gyfreithiau trwyddedu tacsis, i gau'r bwllch sy'n ymwneud â gweithio trawsffiniol ac is-gontractio yn y gyfraith, gan olygu bod cannoedd o dacsis a cherbydau hurio preifat o'r tu allan i'r dref yn heidio i Gaerdydd i weithio ar sail hurio preifat.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae digon o gerbydau trwyddedig yng Nghaerdydd i wasanaethu'r ddinas heb fod angen y ceir hyn o leoedd mor bell i ffwrdd â Llundain, Glannau Mersi, Canolbarth Lloegr ac ati yn ogystal ag awdurdodau cyfagos fel Casnewydd, y Fro a Rhondda Cynon Taf ac ati. Cafwyd cerbydau hyd yn oed nad oeddynt yn gweithio ar unrhyw lwyfan, gan weithredu'n anghyfreithlon a chuddio y tu ôl i'r ffaith fod cynifer o dacsis 'estron' yn y ddinas.

Nid oes DIM marciau ar lawer o'r cerbydau hyn, sy'n dirmygu'r safonau a osodwyd gan Gyngor Sir Caerdydd ar gyfer cerbydau y mae'n eu trwyddedu, gan gynnwys lifrai amlwg iawn a gwybodaeth fanwl am y strydoedd lleol. Gwaetha'r modd dim ond mater o amser yw hi cyn i rywun agored i niwed neidio i mewn i gar heb drwydded, â chanlyniadau trychinebus.

Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i sicrhau mai'r unig dacsis a cherbydau hurio preifat y caniateir iddynt weithio yng Nghaerdydd yw'r rhai a drwyddedwyd gan Gyngor Sir Caerdydd. Y rheswm am hyn yw i sicrhau diogelwch y cyhoedd ac i sicrhau nad yw Caerdydd yn cael ei gorlenwi â mwy o geir na'r hyn sydd ei angen gan y bydd hynny'n arwain at fwy fyth o dagfeydd a llygredd yn ein prifddinas os caniateir i'r sefyllfa barhau. Bydd hefyd yn rhoi cyfle i yrwyr presennol a drwyddedir gan Gyngor Caerdydd ennill rhywbeth sy'n agosáu at fod yn gyflog byw.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Eitem 6.3

P-05-835 Caniatáu i Yrwy'r Tacsî Symud yn Rhydd i wneud Gwaith Hurio Preifat Unrhyw Le yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Taxis Without Borders, ar ôl casglu 136 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i ganiatáu i Yrwy'r Tacsîs wneud gwaith hurio preifat yn rhydd unrhyw le yng Nghymru, waeth ym mha gyngor y mae'r gyrrwr wedi'i drwyddedu.

Rydym yn cyflwyno'r ddeiseb hon mewn ymateb i weithredoedd grŵp o yrwy'r tacsîs sydd wedi'u lleoli mewn un Ddinas. Rydym yn galw ar y Cynulliad Cenedlaethol i ystyried dymuniadau gyrrwyr a gweithredwyr tacsîs ledled Cymru, yn hytrach nag un grŵp bach o yrwy'r o un ddinas.

Os byddwch yn archebu tacsî, naill ai drwy ffonio rhywun neu ddefnyddio ap, gall y cwmni hwnnw yn gyfreithiol anfon car atoch chi, waeth ble rydych chi na ble mae'r cwmni wedi'i leoli. Pe byddech chi yn y Barri ac yn ffonio cwmni o Gaerdydd am dacsî i fynd â chi i Gaerffili, fe allent ac fe fyddent yn anfon car i ddod i nôl chi yn y Barri a mynd â chi i Gaerffili.

Pe byddech chi yn Abertawe, ac am fynd i Lanelli ac yn methu â chael tacsî, gallech ffonio cwmni ym Mhen-y-bont ar Ogwr, a gallent anfon car i'ch codi chi, pe byddai un ar gael ganddynt.

Mae hyn yn rhoi mwy o ddewis i ddefnyddwyr tacsîs o ran pa gwmnïau y gallant ac na allant eu defnyddio. Mae mwy o ddewis, a mwy o opsiynau, yn golygu bod mwy o gystadleuaeth yn annog cwmnïau i ddarparu gwell gwasanaeth er mwyn cadw cwsmeriaid.

O safbwynt y gyrrwr, pe byddent wedi'u trwyddedu yng Nghaerdydd, a'u bod yn mynd â rhywun i Faes Awyr Caerdydd, a bod gan weithredwr sydd wedi'i leoli yng Nghaerdydd archeb gan rywun i gael ei godi ym Maes Awyr Caerdydd sy'n mynd i Ferthyr, gall y gyrrwr o Gaerdydd wneud y gwaith hwnnw.

Gwybodaeth Ychwanegol

Pe byddai gyrrwr o Fro Morgannwg yn mynd â rhywun o Faes Awyr Caerdydd i Bontypridd, a bod rhywun wedi archebu ymlaen llaw gyda cwmni i fynd â nhw o Bontypridd i Faes Awyr Caerdydd, ond bod rhai oriau o aros, gallai'r gyrrwr hwnnw ofyn i weithredwr o Fro Morgannwg ddod o hyd i waith iddyn nhw. Gallai hynny ddigwydd drwy'r gweithredwr yn ffonio cwmnïau wedi'u lleoli ym Mhontypridd i weld a oes ganddynt unrhyw waith y gall y gyrrwr ei wneud o amgylch yr ardal tra'i fod yn aros i ddychwelyd. Mae hyn yn rhoi cyfle i'r gyrrwr ennill mwy o arian, gan ei fod yn cynyddu maint yr ardal y gall weithio ynddi, ac mae'n agor ffrydiau incwm posibl. Mae hefyd yn fwy ecogyfeillgar ac yn lleihau tagfeydd gan nad oes rhaid i'r gyrrwr a aeth i Bontypridd fynd yn ôl i Fro Morgannwg yn wag, ac nid oes rhaid i'r gweithredwr anfon car arall i Bontypridd yn wag.

Pe bai gweithredwr sydd wedi'i leoli yng Nghasnewydd yn ystyried ymestyn eu cwmni, gallant siarad â gwestai yng Nghaerffili, a dod yn un o gyflenwyr y gwestai i godi gwesteion o feysydd awyr. Gall y gweithredwr ymestyn eu cwmni, a gall y gwesty ddarparu gwell gwasanaeth i gwsmeriaid posibl, gan gynyddu eu harchebion, tra'n dal i gael mwy o ddewis o gwmnïau i'w defnyddio i ddarparu'r gwasanaeth hwn.

Pe bai tafarnwr yn rhedeg tafarn ym Merthyr Tudful ac am ddarparu gwasanaeth codi a gollwng i'w gwsmeriaid, byddai angen trwydded gweithredwr arno a byddai angen defnyddio gyrrwyr a cherbydau llogi preifat trwyddedig i gyd o Ferthyr. Pe byddai'r un tafarnwr am agor ail dafarn yn Llanbradach, ac am gynnig yr un gwasanaeth, gallent ddarparu gwasanaeth codi a gollwng o'r un drwydded gweithredwr. Mae hyn yn eu galluogi i ehangu eu busnes.

Mae hyn i gyd, a mwy, yn bosibl, diolch i Draws Ffiniol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Ein cyf/Our ref KS/06539/19

Janet Finch-Saunders AM
Chair Petitions committee

Government.Committee.Business@gov.wales

5 June 2019

Dear Janet,

Thank you for your letter of 1 February regarding petition P-05-775 on taxi licensing and P-05-835 on free movement of taxi drivers.

Firstly, I would you like to thank the Taxi Drivers of Cardiff for their contribution to the consultation and I have forwarded to my officials to review.

As you are aware, we have been engaging with representative groups throughout the consultation period. We have had discussions with taxi and private hire vehicle drivers and representatives of the industry during our engagement events, which took place in February and March across Wales. We have noted concerns raised in relation to both cross border working and the numbers of licences being issued.

The formal consultation period for the White Paper has now closed. We are currently carrying out a full review of the consultation responses and will publish a report in due course. We will be taking all of the comments and consultation responses into consideration and this feedback will help inform our next steps for taxi and private hire vehicle policy in Wales. We recognise the vital transport service that taxis and private hire vehicles provide, connecting people to places when alternative public transport services are not available or viable.

Yours ever,
Ken

Ken Skates AC/AM
Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth
Minister for Economy and Transport

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 98
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-827 Y ffyrdd o amgylch Trago Mills/Parc Manwerthu Cyfarthfa

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rowan Powell, ar ôl casglu 141 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i edrych ar y mater o draffig cynyddol ar yr A470 o gwmpas cyffiniau Trago Mills a Pharc Manwerthu Cyfarthfa, a rhoi system draffig newydd ar waith i liniaru'r swm o draffig a welir yn ystod yr oriau brig, a all wedyn ddatrys y problemau parhaus sy'n wynebu trigolion.

Agorodd Trago Mills ei ddrysau oddeutu pythefnos yn ôl i'r cyhoedd. Byth ers i Trago Mills agor, cafwyd problemau cyson o ran traffig cynyddol yng nghyffiniau Trago Mills a Pharc Manwerthu Cyfarthfa. Yn ogystal ag yn ystod y penwythnosau, mae hefyd yn digwydd yng nghanol yr wythnos.

Pan ddaethpwyd â'r mater hwn i sylw Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth yn wreiddiol beth amser yn ôl cyn i Trago Mills agor, dywedodd yn bersonol mewn llythyr y byddai'r A470 yn gallu cymryd pwysau'r traffig i mewn ac allan o'r ardal, ond yn anffodus nid dyma'r sefyllfa. Nid yw'r traffig sy'n cronni ar brif gylchfan yr A470 yn gallu atal y llwyth traffig sy'n mynd yn uniongyrchol i Barc Manwerthu Cyfarthfa a Trago Mills. Mae hyn yn anghyfleus i'r trigolion hynny sydd eisoes yn byw yn agos at yr ardal, ac mae hefyd yn effeithio ar fusnesau lleol yn yr ardal ac yn effeithio ar yr economi oherwydd bod ymwelwyr yn osgoi'r ardal.

A wnewch chi edrych ar y mater dan sylw eto gan fod angen gweithredu'n uniongyrchol i ddatrys y broblem hon.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Merthyr Tudful a Rhymni
- Dwyrain De Cymru

Eitem 6.5

P-05-847 Creu ffynhonnau dŵr yng nghanol dinasoedd a threfi er mwyn rhoi diwedd ar wastraff plastig

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Tereza Tothova, ar ôl casglu 149 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ystyried creu ffynhonnau dŵr a'u rhoi yng nghanol dinasoedd a threfi. Prif ddiben y cam gweithredu hwn fyddai roi diwedd ar wastraff plastig. Gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer y poteli plastig untro yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac oherwydd y broses ailgylchu araf, mae'n llygru'r amgylchedd, gan niweidio bywyd y môr yn arbennig.

Mae llawer o bobl yn ceisio byw yn iach, gan gynnwys yfed o leiaf 2 litr o ddŵr bob dydd. Felly, mae poteli dŵr aml dro wedi dod yn boblogaidd a defnyddiol iawn i helpu pobl i yfed digon o ddŵr drwy'r dydd. Byddai rhoi ffynnon ddŵr yng nghanol dinasoedd neu mewn rhannau eraill o ddinasoedd a threfi (canolfannau siopa, canolfannau chwaraeon, colegau, canolfannau diwylliannol ac ati) yn helpu i sicrhau bod dŵr yfed ar gael trwy'r dydd. Byddai'r ffynhonnau dŵr hyn hefyd yn cyflenwi dŵr yfed i bobl ddi-gartref.

I gefnogi'r economi leol yng Nghymru, gellid defnyddio cwmnïau dŵr mwynol Cymru ar gyfer cyflenwi'r ffynhonnau dŵr.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Lesley Griffiths AC/AM
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-847
Ein cyf/Our ref LG/06103/19

Janet Finch-Saunders AM/AC
Chair of the Petitions Committee

Government.Committee.Business@gov.wales

6 June 2019

Dear Janet

Thank you for your further letter of 6th May in relation to the petition regarding the creation of water fountains in the centre of cities and towns to eliminate plastic waste.

I would like to provide additional detail in relation to Refill in order to reassure the petitioner's concerns regarding this policy. A Refill Station can either be a water fountain or a tap, with each station being owned by a local business or organisation and can include public buildings. There are now over 1000 Refill Stations in Wales and over 100 in Cardiff alone.

In addition to the Refill app, areas such as St. David's Shopping Centre in Cardiff, publicise refilling water bottles in a number of ways; on their website, on advertising boards within the centre, and individual participating stations also display window stickers. All registered Refill stations are obliged to offer free refills. The Refill stations in St. David's shopping centre registered on the app are; Pret a Manager and Costa Coffee. Cosy Club and Starbucks are also registered on the Refill app and are located on the street connected to St. David's. The Refill movement is widespread across the UK and is building an international presence. For example, there are now over 20,000 Refill stations in the UK with Germany and Greece also joining the scheme to further grow Refill.

In terms of the level of investment needed, water fountains can be expensive to install. An individual fountain may cost as little as £1000 to purchase and install, or it could cost over £10,000. If a fountain is being installed, it is often difficult to estimate the cost beforehand as the underground infrastructure is where the bulk of the installation cost lies.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 101
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

However, the Welsh Government has indicated to water companies our desire to see fountains considered in the design of new developments and public buildings in Wales as this potentially removes the unpredictable cost element of fountain installation. The Wales Refill co-ordinator will also be speaking at the Institute of Civil Engineers annual event in the summer about the importance of planning for practical Refill Stations (in this case accessible fountains) to ensure planners are considering water fountains in the design of their infrastructure.

Local Authorities in Wales are responsible for an extensive range of public services which include provisions of public use amenities and facilities. They may choose to install fountains as part of their provision of public services. The Welsh Government already grants Local Authorities a portion of Capital funding every year which they could use to install water fountains.

I would also like to take this opportunity to summarise some of the other work the Welsh Government is undertaking to reduce plastic consumption in Wales. The Welsh Government has been working for over a decade to increase recycling within Wales, we introduced statutory recycling targets for local authorities in 2011 and have become the second best recycling Nation in Europe and third in the World. We introduced a ban on plastic microbeads in products in 2018 to contribute to the reduction of microplastics in the marine environment. Recently, we consulted on proposals to address the problems associated with packaging waste, including plastic bottles. One was held jointly with the UK Government and the Northern Ireland Executive on the merits of introducing a Deposit Return Scheme for drinks containers in England, Wales and Northern Ireland.

Also, we are working with industry to develop new infrastructure to increase the reprocessing of plastic waste in Wales. As part of this, the use of our £6.5m Circular Economy Capital Investment Fund for 2019/20 is focussed strongly on the recycling of plastics, although other waste materials will be considered.

Regards
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

P-05-855 Adolygiad o ryddhad ardrethi busnesau bach

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Endaf Cooke & Gavin Owen, ar ôl casglu 1,132 llofnod – 822 ar bapur a 310 ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i adolygu'r system rhyddhad ardrethi busnesau bach fel bod busnesau sydd â gwerth ardrethol o £10,000 neu lai yn cael disgownt o 100 y cant. At hynny, bod unrhyw fusnesau bach sydd â gwerth ardrethol rhwng £10,000.01 a £20,000 yn cael disgownt/rhyddhad ar system raddedig rhwng 0 a 100 y cant.

Gwybodaeth ychwanegol

Ar hyn o bryd nid yw'r system rhyddhad ardrethi busnesau bach ond yn cynnig disgownt o 100 y cant i fusnesau sydd â gwerth ardrethol o dan £6,000. Ond, yn Lloegr, mae busnesau bach sydd â gwerth ardrethol o dan £12,000 yn cael disgownt o 100 y cant.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Arfon
- Gogledd Cymru

Eitem 6.7

P-05-802 Amddiffyn Maint Dosbarthiadau mewn Ystafelloedd Dosbarth a Gweithdai Dylunio a Thechnoleg

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Aled Dafis ac ystyriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor yn ystod Mawrth 2018, ar ôl casglu 338 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod pob ysgol yng Nghymru yn mabwysiadu safon BS4163:2014 yn llawn fel gofyniad yn hytrach nag argymhelliad, er mwyn amddiffyn iechyd a diogelwch disgyblion, athrawon a thechnegwyr.

Yn dilyn cyfarfodydd rhwydweithio ar gyfer athrawon Dylunio a Thechnoleg gan Ein Rhanbarth ar Waith, daeth yn amlwg bod y pwysau ariannol ar ysgolion yn arwain at sefyllfa lle y mae gofyn i athrawon Dylunio a Thechnoleg fwyfwy i addysgu dosbarthiadau mwy na'r 20 disgybl yr argymhellir yn BS4163:2014 "Iechyd a diogelwch ar gyfer dylunio a thechnoleg mewn sefydliadau addysgol – Cod Ymarfer". Mae dosbarthiadau mwy o faint yn anochel yn arwain at risg uwch o ran disgyblion yn cael eu hanafu mewn amgylcheddau gweithdy.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae Cod Ymarfer BS4163:2014 yn nodi'n glir fel a ganlyn:

"9 Rheoli'r amgylchedd addysgu

9.1

Gwybodaeth gefndir

Dylid ystyried yn ofalus nifer y dysgwyr mewn unrhyw un ardal weithio, i sicrhau y ceir gweithio diogel a goruchwyliaeth effeithiol.

Yng Nghymru a Lloegr, dylai dim mwy nag 20 o ddysgwyr fod gydag un athro cymwys, sydd wedi cymhwyso, mewn unrhyw un ardal weithio.

Yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, dylai dim mwy nag 20 disgybl fod ar gyfer pob dosbarth mewn pynciau ymarferol."

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-802
Ein cyf/Our ref KW/06230/19

Janet Finch-Saunders AM
Assembly Member for Aberconwy
Chair - Petitions committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff CF99 1NA

Government.Committee.Business@gov.wales

5 June 2019

Dear Janet

Thank you for your letter of 24 May following up on the protection of class sizes in Design & Technology Classrooms and Workshops (Petition P-05-802).

The Dysg newsletters are the trusted mechanism through which my department issues advice to schools. They are sent to all schools and are read by headteachers, teachers, governing bodies, local authorities, consortia and anyone else interested in education matters that subscribe. I am confident that this is the best way to deliver consistent messaging on important topics.

I considered the value of preparing another, very specific, guidance document in response to this petition. My view is that issuing separate guidance would not reach the same audience or have the same impact as reminding schools and local authorities of their obligations through the Dysg newsletter. Comprehensive advice is also available through the Health and Safety Executive's website and this is signposted in the Governors' Guide to the Law.

Yours sincerely

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 106
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-802 Protecting Class Sizes in Design and Technology Classrooms and Workshops, Correspondence – Petitioner to Chair

Dear Ms Finch-Saunders

Thank you for the opportunity to respond to Ms Williams' letter dated 5th of June regarding the petition to protect class sizes in Design and Technology. (Petition P-05-802)

It is with regret that I read the minister's letter outlining her decision not to provide separate, specific guidance on the matter of health and safety in what I believe to be the area of secondary education that poses the highest potential risk to young people during their journey through school.

Whilst I accept that the minister has distributed the message regarding the requirement to risk assess all activities, I maintain the opinion shared in my previous correspondence that specific guidance sent directly to schools would be a much stronger message to school leaders and governors, and would further secure students health, safety and well-being in the long term.

Many Thanks,

Aled Dafis

Eitem 6.8

P-05-860 Dylid gwneud Gwersi Sgiliau Bywyd yn Orfodol ar y cwricwlwm

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Emily Jones, wedi iddi gasglu 121 o lofnodion ar-lein a 165 ar bapur, sef cyfanswm o 286 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i sicrhau bod gwersi sgiliau bywyd yn orfodol ar y cwricwlwm mewn ysgolion uwchradd drwy Gymru ac y caiff y cynnwys ei adolygu bob blwyddyn gan fwrdd o bobl ifanc etholedig.

Gwybodaeth ychwanegol

Byddai cwricwlwm sgiliau bywyd yn cynnwys pynciau fel: cyllid, rhyw a pherthnasoedd, gwleidyddiaeth a sgiliau byw sylfaenol. Mae Erthygl 28 o Gonfensiwn y Cenedloedd Unedig ar Hawliau Plant yn dweud bod gan blant yr hawl i addysg. Mae'r cwricwlwm cenedlaethol, fodd bynnag, yn methu â darparu'r sgiliau bywyd y mae eu hangen arnom.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pontypridd
- Canol De Cymru

Eich cyf/Your ref P-05-860
Ein cyf/Our ref KW/06231/19

Janet Finch-Saunders AC
Aelod Cynulliad dros Aberconwy
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Caerdydd
CF99 1NA

Government.Committee.Business@llyw.cymru

5 Mehefin 2019

Annwyl Janet

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 24 Mai, yn dilyn gohebiaeth flaenorol ynghylch ystyriaethau'r Pwyllgor Deisebau o ddeiseb (P-05-861) ynghylch gwneud addysg wleidyddol yn elfen orfodol o'r cwricwlwm newydd.

Rwyf am ymateb i bob cwestiwn yr ydych wedi'u codi yn eu tro:

i. Sefydlu datrysiad dros dro, naill ai drwy'r cwricwlwm ABCh cyfredol neu Fagloriaeth Cymru, sy'n sicrhau bod pwyslais ychwanegol yn cael ei roi ar addysg wleidyddol ar gyfer pobl ifanc a allai fod yn pleidleisio am y tro cyntaf ar ôl 16 oed yn 2021;

Mae Llywodraeth Cymru a Chomisiwn y Cynulliad yn deddfu i sicrhau bod pobl ifanc sy'n 16 ac 17 oed yn gallu pleidleisio yn etholiad y Cynulliad yn 2021 ac yn etholiadau llywodraeth leol yn 2022. Rydym yn credu y dylai bod gan bobl ifanc yr hawl i bleidleisio am y tro cyntaf pan fyddant yn debygol o fod yn dal i fyw gartref mewn awyrgylch sefydlog. Rydym yn

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

rhagweld y bydd hyn yn sefydlu arfer gydol oes o gymryd rhan mewn penderfyniadau democrataidd. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyflwyno deunydd addysgol ar gyfer y rheini sy'n pleidleisio o'r newydd ynghyd â strategaethau cyfathrebu i godi ymwybyddiaeth o hynny. Y bwriad yw sicrhau deunydd sy'n wleidyddol niwtral a bod cymorth i athrawon yn ei le mewn ysgolion erbyn mis Medi 2020, ymhell cyn y bydd pobl ifanc 16 ac 17 oed yn pleidleisio am y tro cyntaf. Fel rhan o'r gwaith hwn, byddaf yn ysgrifennu at ysgolion i'w gwneud yn ymwybodol o'r adnoddau hyn ac i dynnu sylw at gyfleoedd i drin â thrafod addysg wleidyddol o fewn ABCh a Bagloriaeth Cymru.

I gyd-fynd â hyn bydd ymgyrch gwybodaeth gofrestru a fydd yn cael ei dilyn gan anogaeth i fynd allan a phleidleisio'n nes at yr etholiadau dan sylw. Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid drwy gydol y broses hon, gan gynnwys Comisiwn y Cynulliad a chydag awdurdodau lleol. Bydd mabwysiadu dull cydlynol yn bwysig gan fod llawer o awdurdodau lleol eisoes yn cynnal gweithgareddau i godi ymwybyddiaeth ddemocrataidd gyda phobl ifanc ac mae Gwasanaeth Addysg y Cynulliad yn darparu rhaglenni addysg sydd wedi'u teilwra i ysgolion a cholegau a'r gwasanaeth allgymorth addysg rhad ac am ddim. Y bwriad yw cynnwys pobl ifanc yng ngwaith y Cynulliad a'u hannog i ymwneud â'r broses ddemocrataidd.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn comisiynu ymchwil i lunio strategaethau ar gyfer ennyn diddordeb grwpiau newydd sy'n pleidleisio yn eu hawliau democrataidd ac i hybu cymryd rhan mewn etholiadau a phwysigrwydd pleidleisio. Bydd gan nifer o randdeiliaid a phartneriaid allweddol ran i'w chwarae o ran cyflwyno'r adnoddau a chodi ymwybyddiaeth ymysg carfannau newydd o bleidleiswyr. Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn cydweithio â phartneriaid allweddol, gan gynnwys Comisiwn y Cynulliad, er mwyn sicrhau bod y negeseuon yn gyson ac osgoi achosion o ddyblygu.

ii. ystyried ffyrdd eraill y gall pobl ifanc gael gafael ar wybodaeth mewn perthynas ag addysg wleidyddol y tu allan i gwricwlwm yr ysgol, er enghraifft trwy leoliadau gwaith ieuenctid:

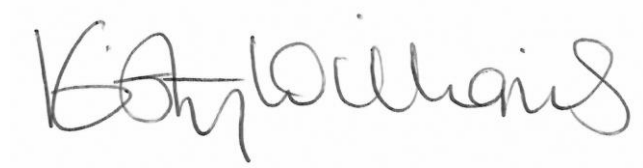
Mae gwaith ieuenctid eisoes yn chwarae rhan allweddol yn natblygiad gwleidyddol pobl ifanc. A dweud y gwir, mae datblygiad gwleidyddol yn amlwg yn 'Gwaith Ieuenctid yng Nghymru: Egwyddorion a Dibenion' a 'Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Gwaith Ieuenctid' Mae'r rhain yn ei gwneud yn ofynnol, er enghraifft, i weithwyr ieuenctid wybod a deall sut y mae'r broses ddemocrataidd yn gweithio, rôl haenau gwahanol o lywodraeth, a natur a nodau pleidiau gwleidyddol, er mwyn annog a chefnogi pobl ifanc yn effeithiol i ddatblygu yn ddinasyddion gwybodus sy'n dangos diddordeb mewn gwleidyddiaeth. Yn ychwanegol at hynny, mae gwaith ieuenctid yn cynorthwyo pobl ifanc i ddeall eu hawliau, wrth hwyluso mynediad at gyngor, gwybodaeth, cefnogaeth a chanllawiau perthnasol. Felly, mae gwaith ieuenctid mewn lle da i gynorthwyo pobl ifanc i gael gafael ar wybodaeth sy'n gysylltiedig â chymryd rhan mewn gwleidyddiaeth y tu allan i'r ysgol a'r cwricwlwm.

Yn nes ymlaen yn y mis byddwn yn cyhoeddi ein Strategaeth Gwaith Ieuenctid newydd ar gyfer Cymru. Bydd y strategaeth hon, a ddatblygwyd ar y cyd â phobl ifanc a'r sector gwaith ieuenctid, yn amlinellu rhaglen uchelgeisiol a fydd yn cryfhau'r cynnig gwaith ieuenctid i holl bobl ifanc Cymru, ac yn datblygu tystiolaeth i wella dulliau gweithredu yn y dyfodol. Er mwyn cefnogi'r nodau hyn, mae gwerth £10m o gyllid ar gael yn 2019/20.

Yn 2018, sefydlodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru Senedd Ieuenctid Cymru, sy'n rhoi ffordd newydd sbon i bobl ifanc sydd rhwng 11 ac 18 oed yng Nghymru gael dweud eu dweud ar lefel genedlaethol. Mae'n eu grymuso i godi ymwybyddiaeth a thrin a thrafod materion sy'n bwysig i bobl ifanc yng Nghymru. Trwy gymryd rhan mewn gwleidyddiaeth sy'n seiliedig ar faterion, mae pobl ifanc yn gweld drostynt eu hunain sut y mae gwleidyddiaeth yn gweithio a'r effaith uniongyrchol a gaiff gwleidyddiaeth ar eu bywyd, Trwy

gydol 2018, roedd pobl ifanc yng Nghymru yn gallu cofrestru i bleidleisio yn etholiadau cyntaf Senedd leuonctid Cymru. Roedd bron i 24,000 wedi cofrestru. Ym mis Tachwedd 2018, roedd cyfnod etholiad o 3 wythnos, ble gallai'r rheini a gofrestrodd, bleidleisio ar-lein dros y sawl yr oeddent yn dymuno ei gael i'w cynrychioli.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, reading 'Kirsty Williams' in a cursive style.

Kirsty Williams AC/AM
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education

**P-05-860 Make Curriculum for Life Lessons Compulsory, Correspondence –
Petitioner to Committee, 19.06.19**

Thank you for considering the Gwent Regional Youth Forum's Petition 'Make Curriculum for Life Lessons Compulsory'. Gwent Regional Youth forum is made up of a minimum of 25 young people elected from the five local authorities within Gwent. In order to respond to the letter received from Kirsty Williams AM on 4th March 2018, a group of eight Youth Forum members have met to formulate a response.

Firstly the correspondence states the petition had a total of 286 signatures, however the petition was originally written in response to the issue being raised as part of the national Make Your Mark ballot results on 2017 where 1317 (Make Your Mark Results Report 2017, UK Youth Parliament) young people aged 11-18 across Gwent identified this issue as a priority. Gwent Regional youth forum wrote this petition to highlight this large response to Welsh Government.

We do not feel that the response is very understandable to young people, due to this being a petition submitted by young people this should have been responded to in a young person friendly language. We also feel that not all areas of our ideas have been address directly.

In the response, it is suggested that the curriculum for life is going to be flexible. How do we know this is going to be delivered and interpreted in the way we intended, as suggested in the film and petition provided. We believe there should be a curriculum framework that should be created with young people and professionals and followed throughout.

We have concerns as young people that delivery of political education without a curriculum framework could lead to biased views being imposed on students from the teacher's delivery. Also, this would be able to protect teachers so they are able to keep within guidelines of the framework. Are resources and examples going to be provided in order to teach empathy, resilience, values and beliefs. If all schools are able to interpret the curriculum delivery how are they going to be able to ensure that students are equipped for exams. How is quality of learning going to be assessed if it is not the same across the board? How is this additional information going to be added into the current education system without effecting current topics? It should be looked into on how curriculum for life activities can be interpreted into current compulsory lessons. The concern around the biased of teaching is not only related to political issues but to all areas outlined for the need of a curriculum for life.

We suggest that the content of the curriculum is reviewed, to ensure the material is up to date and relevant. This should be reviewed annually by a board of elected

young people. The elected young people would be on a local authority level, being consulted on the curriculum and what they feel they should be taught in relation to local issues.

Lastly mentioned in the response, is the 'recently published resources on HWB' regarding developing learner's interests in political issues. When discussed within the Regional Youth Forum meeting, 8 young people, each from different schools from year 9 to a university level, shared that they have not seen the video link provided, and have also not been provided with 'support to develop learners interest in political issues'. One student reported she discussed votes at 16 with her teacher as she wanted to know her teacher's views on her the topic however this was not prompted by the resources provided on the hwb. We feel that this shows when schools are left to interpret the curriculum delivery, students are not getting the education they are entitled to under the UNCRC.

In the research provided, within the PSE framework (2008) it states 'prepare learners for the challenges, choices and responsibilities of work and adult life.' This is not being done now, so how can we ensure that this will not be the same situation for the Life Skills within the curriculum

We are aware the Curriculum for life has been voted for as one of the Welsh Youth Parliament priorities. We request that this petition is taken to the Welsh Youth Parliament committee for further discussion.

Thank you for taking the time to read our comments on the response letter and for taking these points into consideration.

Kind regards

Emily Jones

(On behalf of Gwent Regional Youth Forum)

Eitem 6.9

P-05-861 Gwneud addysg wleidyddol yn elfen orfodol o'r cwricwlwm cenedlaethol newydd

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Kaiesha Ceryn Page, ar ôl casglu 117 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb

Dylai addysg roi'r sgiliau a'r offer i bobl ifanc a fydd yn sicrhau eu bod yn dod yn ddinasyddion gwerthfawr sy'n ymgysylltu â'r wlad.

Er gwaethaf y datblygiadau mawr sydd wedi digwydd yn sgil y cyfryngau cymdeithasol a chylchoedd newyddion cyflym, mae pobl ifanc yn aml yn ystyried gwleidyddiaeth yn bwnc tabŵ, gan ei weld fel mater nad ydyw i'w tebyg hwy.

Rydym yn credu y dylai pobl ifanc adael addysg gyda dealltwriaeth gynhwysfawr o sefydliadau gwleidyddol yn y Deyrnas Unedig. Argymhellodd adroddiad y Gymdeithas Diwygio Etholiadol y dylid addysgu pedair agwedd allweddol mewn ysgolion – y pleidiau, democratiaeth, rôl sefydliadau ac ymgyrchu.

Ar hyn o bryd, mae gan Lywodraeth Cymru gyfle unigryw i arwain y ffordd ar y mater hwn gan ei bod wrthi'n datblygu ei chwricwlwm cenedlaethol cyntaf. Fel un o'i bedwar cysyniad allweddol, nod y cwricwlwm newydd yw creu dinasyddion "moesegol a gwybodus". Felly mae rheswm yn dweud y dylai addysg wleidyddol fod yn rhan hanfodol o hyn.

Mae datblygiad y cwricwlwm hwn yn gyfle unigryw i Lywodraeth Cymru chwyldroi'r ffordd y mae'n addysgu ei phobl ifanc, gan greu'r dinasyddion a fydd yn arweinwyr y dyfodol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Rhondda
- Canol De Cymru